

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Narodna za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne braziilice, podružnice v Ljubljani, št. 10 711.

Pred nadomestnimi volitvami v senat

Nadomestne volitve v senat bodo 3. februarja. Poročali smo že, da je osrednje vodstvo Jugoslovenske nacionalne stranke odobrilo kandidatsko listo: dr. Marušič, dr. Kramer in Purcelj, namestniki pa dr. Gorišek, Janžekovič in dr. Puc. Vseh volilcev v senat je v dravski banovini le 430, kar pomeni, da te volitve ne bodo razburkale širše javnosti, ki se pa sicer zelo zanima zanje, saj bodo poizkušali tudi somišljeniki bivše klerikalne stranke ujeti nekaj glasov na svojo listo. Kakor smo že zadnjič pisali, so vložili Žebot in tovariši svojo kandidatsko listo, ki jo je okrožno sodišče v Ljubljani zaradi neklih pomanjkljivosti odklonilo. Na pritožbo pa je višje sodišče odklonitev razveljavilo in je tako stopila v volilno borbo tudi klerikalna Žebotova lista.

Že pri občinskih volitvah se je pokazalo, kako silno se je porušila nekdanja klerikalna sila, ki seveda tudi pri teh volitvah ne more računati na uspeh. Nacionalni volilci ne bodo volili te liste, čeprav si je nadela zahrbtno označbo nevtralnosti, saj so volilci v to zakonodajno korporacijo preudarni možje, ki ne sedejo na lim zavijanja, kakor ga spet najdemo v klerikalnem časopisju. Lahko je pač najti krepke besede v času, ko ves svet ječi v gospodarski stiski.

Čitali smo že izjave naših vodilnih državnikov, da ni več povratka v stare stranke. Stara

strankarska zmešnjava nam je zavoljo oviranja resnega dela v prvih povojnih letih tako poostrila stisko, da je bilo treba zadnja leta mnogo truda, da se oblažijo stari grehi, ki seveda še dolgo ne bodo zbrisani. Kaj klerikalni voditelji menijo, da se je med našimi ljudmi že pozabilo, kako vsa njihova nekdanja politika ni prinašala našemu ljudstvu ničesar drugega nego spletke in sovraštvo med ljudmi. Zadnja leta se je v lepi slogi delalo. Skoro si ne moremo predstavljati, kako bi se delalo, če bi vladala v teh najhujših časih takšna strankarska nestrpnost, kakršne smo bili vajeni pred leti.

Nič očitkov ne bomo delali, a dejstvo je, da je edina iskrena nacionalna stranka v državi JNS, in važno je, da je razširjena po vsej državi, da je torej tista nujno potrebna osnova, ki se nanjo opira vsa naša državna politika. Kdor je neomajen rodoljub, je v njenih vrstah in je proti vsem, ki bi radi obnovili kopo starih preživelih strank ter s tem razcepili sile v nič in morda spet začeli staro politično rokoborbo.

Pri senatnih volitvah 3. februarja, ki bodo pač med najmirnejšimi volitvami po vojni, bodo volilci v ogromni večini oddali glasove za listo JNS! Ne bodo se dali varati od besed, ki jih bodo morda še čuli od klerikalcev, trpečih za tisto bolešno domnevo, da se mora komanda za vsako ceno vrniti v njihove roke.

Nova meja obrestni meri

Obrestna mera za posojila pri denarnih zavodih sme znašati največ 10, za vloge pa 4, odnosno 5 odstotkov.

Zaradi znižanja obrestne mere Narodne banke za poldrugi odstotek z veljavo od 1. februarja se je pokazala potreba, da se izvrše neke izpremembe v uredbi o najvišje dopustni meri obrestne mere. Doslej se je po tej uredbi najvišje dopustna obrestna mera tako za dolgove kakor za vloge ravnala po obrestni (eskomptni) meri Narodne banke, tako da je obenem z njo padala. Že davno je bila želja gospodarstvenikov, da se, ta naveza-

nost najvišje dopustne obrestne mere na obrestno mero Narodne banke ukine, ker so za višino obrestne mere pri denarnih zavodih dostikrat odločujoči drugi razlogi. To stališče je sprejel tudi posvetovalni odbor za davčna vprašanja pri ministrstvu za trgovino in industrijo. Razen tega se obrestna mera Narodne banke pogosto izpreminja po potrebah, medtem ko je za splošno obrestno mero potrebna stalnejša meja. Zato je

bilo treba v času, ko je Narodna banka znižala obrestno mero za vse dolžnike za poldrugi odstotek, določiti tudi za splošno obrestno mero novo mejo.

Upoštevač vse to je ministrski svet na seji na predlog ministra za trgovino in industrijo sprejel uredbo o izpremembi uredbe o najvišje dopustni obrestni meri. Po novi uredbi je za denarne zavode in banke najvišje mogoča obrestna mera za posojila 10 odstotkov, a za nevezane vloge na vložne knjižice, tekoče račune in zapise pri denarnih zavodih in bankah ne sme biti večja kakor 4 odstotke. Na vloge, vezane za najmanj tri mesece, pa ne more biti večja nego 5 odstotkov. Ta uredba dobi obvezno moč 1. februarja.

Kakor se vidi iz gornjega, je najvišje dopustna obrestna mera za dolgove pri denarnih zavodih znižana za en odstotek. Denarni zavodi bodo odsej smeli za posojila zaračunavati svojim dolžnikom namesto dosedanjih 11 največ 10 odstotkov. Glede na to, da ta splošna omejitev velja za vse denarne zavode v državi, pomeni ta ukrep v zvezi z znižanjem obrestne mere Narodne banke veliko olajšanje za vse naše gospodarstvo in vse dolžnike pri nas. Razen dolžnikov je imela vlada pred očmi tudi denarne zavode v njihovih odnošajih do vlagalcev. Hoče jim dati možnost, da bodo v bodoče vloge obrestovali na način, ki bo dal izpodbudo za varčevanje in pospešil pritek vlog. Zato uredba razlikuje nevezane vloge, s katerimi lahko lastnik razpolaga, kadar hoče, od onih vlog, ki so vezane za najmanj tri mesece. Za prve je najvišje možna obrestna mera štiri, za druge pa pet odstotkov.

Kljub temu je pa s to uredbo tudi bankam ostala možnost, da poravnava stroške upravljanja in da jim ostane zmeren zaslužek. Upravičeno je tedaj upanje, da bo tudi ta ukrep vlade učinkoval olajševalno na gospodarske razmere v državi.

Doslej je uredba določala, da sme znašati najvišja obrestna mera, ki jo lahko zahteva denarni zavod, 4 in pol odstotka več kakor obrestna mera Narodne banke; najvišja obrestna mera za hranilne vloge pa je bila doslej določena v znesku enega odstotka pod obrestno mero Narodne banke. Po novi uredbi najvišje dopustna meja obrestne mere ni več vezana na obrestno mero Narodne banke. Ko je bila prvič določena meja obrestni meri (ob koncu l. 1933.), je znašala za dolgove pri denarnih zavodih 12 in pol, zdaj pa znaša 10 odstotkov.

Posvetovanje o delavskih vprašanjih

Po sklepu osrednjega tajništva delavskih zbornic je bil v dneh 19. in 20. t. m. v Beogradu posvetovalni sestanek, ki je razpravljal o položaju delavstva v Jugoslaviji.

Na tem sestanku so obravnavali zakon o minimalnih mezdah, davčno obremenitev delavskih mezd in vprašanje brezposelnosti. Poleg vseh delavskih zbornic in delavskih strokovnih društev so bila zastopana tudi vsa ministrstva, okrožni uradi za zavarovanje delavstva, borze dela, banovine in vse večje občine v državi.

Sestanek je otvoril osrednji tajnik delavskih zbornic g. dr. Živko Topalovič, ki se je v uvodu spominjal številnih žrtev rudniških nesreč, predvsem žrtev zadnje nesreče v rudniku Trepči. Nato je v obširnem govoru razpravljal o najnovejših ukrepih novega finančnega ministra, ki so povsod izzvali največje zadovotjstvo. Za tem je bilo izvoljeno predsedništvo sestanka, v katero je bil od ljubljanske zbornice izvoljen g. Rudolf Juvan, predsednik Narodne strokovne zveze.

Po kratkih pozdravnih govorih zastopnikov posameznih ministrstev so pod predsedstvom

odposlanca sarajevske zbornice g. Mediča prešli na dnevni red. Prvi je poročal g. Bogdan Krekič o potrebi zakona o minimalnih mezdah. Za njim je govoril tajnik sarajevske zbornice g. Jovo Jakšič o vprašanju brezposelnosti, nato pa tajnik ljubljanske zbornice g. Filip Uračnik o davčni obremenitvi delavskih mezd. Bile so izvoljene razne komisije, ki so popoldne obravnavale načeta vprašanja ter tudi izdelale primerno resolucije.

Druga seja, ki ji je predsedoval g. Juvan, je bila posvečena razpravi o predloženih poročilih

In resolucijah. K razpravi se je prijavilo nad trideset govornikov, kar je najboljši dokaz, kako pereča so vprašanja, ki so se obravnavala. Od zastopnikov iz dravske banovine so govorili g. Kosem kot zastopnik ljubljanske občine, gospod Brandner kot zastopnik mariborske občine, g. Bučar kot zastopnik Narodne strokovne zveze, g. Štruc kot predstavnik rudarjev Narodne strokovne zveze in gg. Jakomin in Pettejan. Pri razpravi so bili naravnost porazni dokazi, kako se v nekaterih podjetjih nizko plačuje delavstvo.

Po razpravi je g. dr. Topalović kratko očrtal podane misli in predloge, nato pa so bile z nekaterimi dodatki sprejete od komisij predložene resolucije, ki zahtevajo v glavnem tole:

Čimprej naj se izda zakon o ustanovitvi odbora za pobijanje umazane konkurence in zlorabe pri določanju delavskih minimalnih mezd v gotovih gospodarskih panogah. Ti odbori naj bi obstajali pri ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje in pri vseh banških upravah. Sestavljani naj bi bili iz enakega števila delojemalcev in delodajalcev in iz nezainteresiranih strokovnjakov. Naloga teh odborov bi bila, da s preiskovanjem stanja mezd določijo, v katerih gospodarskih panogah naj se predpišejo minimalne mezde in kakšne naj bodo te mezde za delavca, delavke in mladino.

V vprašanju brezposelnosti se ponavljajo zahteve, podane že na lanskem sestanku, zlasti v pogledu izvajanja zakonitih predpisov glede delovnega časa. Nadalje se postavlja zahteva, da se redne podpore, ki jih daje borza dela, razširijo na 20 tednov. Ker pa je za to potrebno okrog 200 milijonov dinarjev letno, se zahteva uvedba novega socialnega davka za vse stanovne in vso državo, ki naj služi temu smotru. Da bi se onemogočile zlorabe, se zahteva, da se pri vseh občinskih in banovinskih socialnih skladih ustanovi samoupravno nadzorovanje, ki ga naj vrše zanimanci. Sklenitev velikega notranjega investicijskega posojila v svrhu izvedbe velikih javnih del smatra posvetovalni sestanek kot prvi korak k rešitvi perečega vprašanja brezposelnosti.

Obdavčenje delavcev po členu 37 zakona o samoupravnih cestah naj se povsod, kjer se še izvršuje takoj ukine. Vprašanje glede gradbe in vzdrževanja cest naj se uredi po modernjših in pravičnejših načelih. Enoodstotni izredni doprinos, ki je bil protizakonito vpeljan, naj se takoj vrne. Dohodki socialnih doklad, ki jih uvajajo posamezne občine in banovine, naj se dajo na raz-

polago borzam dela in bratovskim skladnicam kot ustanovam, ki jih upravljajo delavci in delodajalci in ki jim je poverjena skrb za brezposelne.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile nastopne cene: prascem, starim 3 do 4 mesece, 140 do 160 Din, 5 do 7 mesecev 220 do 250 Din, 8 do 11 mesecev 300 do 360 Din, eno leto 500 do 650 Din za rillec. Kilogram žive teže je stal 4 do 5 Din, mrtve 6 do 8 Din.

ZITO. Cene se dvigajo. Zato so v Vojvodini cene pšenice narasle na 132 do 135 Din za 100 kg. Za turščico je položaj prilično ustaljen. Večja živahnost pa bo zavladala na tržišču, ko se začne spet plevba na rekah. Tudi za izvoz kaže bolje.

HMELJ. V Zateu (Českoslovaška) so se cene v preteklem tednu ponovno dvignile, in sicer na 2350 do 2475 českoslovaških kron za 50 kg.

Sejmi

3. februarja: Loški potok, Lukovica, Gornja Radgona, Sv. Jurij ob Ščavnici, Žužemberk;
4. februarja: Trbovlje, Dobrna, Murska Sobota, Ormož;
5. februarja: Sv. Peter pod Svetimi gorami, Metlika;
6. februarja: Gornji grad (samo za blago);
7. februarja: Gorenji Logatec, Črnomelj, St. Jernej na Dolenskem;
9. februarja: Grabovo, Konjice, Mengeš, Pilštanj, Zagorje (srez Šmarje pri Jelšah).

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (z že všteto premijo v znesku 28,50 %):

- 1 nizozemski goldinar za 29,71 do 29,86 Din;
- 1 nemško marko za 17,56 do 17,70 Din;
- 1 angloški funt šterling za 215,68 do 217,60 Din;
- 1 ameriški dolar za 44,10 do 44,47 Din;
- 100 francoskih frankov za 289,60 do 291,03 Din;
- 100 českoslovaških kron za 183,42 do 184,52 Din;
- 100 italijanskih lir za 374,32 do 377,40 Din.

Avstrijski šilling se je trgoval v zasebnem klicu po 8,10 do 8,20 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 390 do 396 Din in je torej dalje čvrsta.

Kratke vesti

— **Izplačilo 12. kupona Vojne škode.** Od 1. februarja bodo Poštna hranilnica in njena podružnica kakor tudi vse pošte v državi izplačevale 12. kupon Vojne škode. Pošte bodo izplačevale največ deset kuponov na dan in na osebo, kar pa presega to število, bosta izplačevali Poštna hranilnica ali pa njena podružnica. Da se prepreči predolgo čakanje občinstva pri blagajnah Poštne hranilnice in njenih podružnic in da se olajša in pospeši delo pri izplačevanju kupona 12., opozarjamo vse lastnike, ki imajo več kakor 200 kuponov, naj jih pošljejo po pošti v vrednostnem pismu Poštni hranilnici ali njeni najbližnji podružnici. Poštna hranilnica bo te kupone v istem redu, kakor jih bo dobivala, pregledovala in nakazovala denar po pošti pošiljalcem, odnosno ga odobrvala na čekovnih računih ali hranilnih računih pošiljalcev. Kupone je treba izročiti s seznamom serij in števil, pošiljatelj pa jih mora podpisati in navesti svoj točni naslov.

— **Prijave zemljišč za izvedbo primerjalnih gnojilnih poizkusov pri krompirju.** Da bi dognala dopustnost mešanja apnenega dušika s superfosfatom tik pred gnojenjem in bi obenem pokazala kmetovalcem na zgledih uspešnost umetnega gnojenja v primeri z gnojenjem s hlevskim gnojem, namerava ponoviti kmetijska poizkusna in kontrolna postaja v Ljubljani letos pomladi svoje primerjalne gnojilne poizkuse pri krompirju. Vsako poizkusno zemljišče mora meriti 900 kvadratnih metrov in biti razdeljeno v tri enake parcele. Kmetovalci iz dravske banovine, ki imajo vesolje in resno voljo, delati take poizkuse, ter razpolagajo ob kaki javni poti z njivo, ki jo nameravajo obdelati letos s krompirjem, naj se prijavijo. Prijave sprejema pisмено in ustno do 4. februarja kmetijska poizkusna in kontrolna postaja v Ljubljani, Tyrševa cesta 38. V pisni prijavi naj navede prijavitelj čitljivo svoje ime in priimek, nadalje kraj in hišno številko svojega bivališča kakor tudi pošto in železniško postajo. Poizkusna postaja bo dala poizkusnikom potrebna umetna gnojila brezplačno na razpolago; za stroške njihovega prevoza kakor tudi za hlevski gnoj, za sadež in za delo pa bo moral skrbeti poskusnik sam.

— **Absolventi kmetijskih šol iz srezov Celja, Šmarja in Konjic** so na tečaju pri Sv. Juriju ob južni železnici decembra soglasno sprejeli naslednjo resolucijo: «Absolventi kmetijskih šol, člani ZAKŠ, zbrani na tečaju pri Sv. Juriju ob južni železnici dne 28. decembra, izjavljajo soglasnost s

19

FARAONOV DEDIČ

«Sram vas bodi!» odvrne Neli na sramotilne besede. «Kako morete govoriti tako ostudno o tem možu, ko veste dobro, kaj je storil zame?»

«O, lahko vam zapojem še drugo pesem o njem», nadaljuje Brissak strupeno, a vendar toliko tiho, da ga more samo Neli razumeti.

«Vašemu očetu sem že predstavil tega slavnega poštenjaka. Zaničevali ga boste, gospodična Neli, ko vam odkrijem njegovo preteklost.»

«Niti besede več, gospod Brissak», mu odgovori dekle s tako hladnim glasom, da lopov nenadno umolkne. «Vi ste tega moža pred očetom obrekli in ga hudo razžalili. Tudi mene boste užalili, če zinetete še eno samo sramotilno besedo o mojem prijatelju in rešitelju.»

«Ze dobro», gode Brissak zavratno. «Jaz vem, da je morilec. A rajši molčim. Toda svarim vas, gospodična Neli, in prosim, ne zaupajte človeku, ki mu ni za drugega, nego samo za vaš denar.»

«Dovolj», odgovori Neli in mu pokaže hrbet.

Naglo se dvigne in se odpravi na drugo stran votline, kjer stoji Sodnik ob palmi in opazuje nemirno gibanje Arabcev.

Ti pa čepo tesno drug ob drugem zraven ognja. Glave tišče skupaj in nekaj šepčejo.

O čem se neki pogovarjajo? Obrazi, ki so sicer tako divji, da se jih mora človek zares bati, kažejo zdaj veliko razburjenje.

Brissak sedi še nekaj časa. Divje je jezen in škriplje z zobmi. V mislih se peča z zavratnim načrtom. Ko si ga uredi, stopi naglo k Arabcem, ki umolknejo.

«Poslušajte!» jim pravi tiho. «Tisoč piastrov dam vsakemu, če spravite onega tujca s poti.»

Pri tem pokaže na Sodnika. Arabci ga razumejo. Oči se jim poželjivo svetijo in kakor na mah potegnejo vsi meče iz nožnic.

«Počakajte, da bo zaspal!» jih zadržuje Brissak. «Oborožen je. Dal vam bom znamenje, kadar bo čas.»

Nato se vrne na svoj prostor, a ne zaspil. Goreča želja po maščevanju mu ne dá miru. Opazil je, da mora Neli ljubiti moža, ki z njim tekmuje. Zato ga tako strastno sovraži.

V nevarnosti je, da bodo splavale njegove nade po vodi. To še podžiga njegovo sovraštvo proti Sodniku. Samo nekaj premišljuje: kako bi se polastil hčere ameriškega bogatina.

Samo ena pot mu je odprta: da spravi tekmeča s sveta. Prej si ne bo pridobil Neline ljubezni, dokler se to ne zgodi. Torej mora Sodnik umreti, in sicer še to noč, a ne od njegove roke, ker bi ga Neli potem zaničevala.

Sirovi Arabci bodo za dobro plačilo to poskrbeli. Za sedem tisoč piastrov bodo ubili nedolžnega Sodnika, in ta krvavi denar — kako se usoda rada

porčuje — bo morala plačati Neli. Ker sam nima denarja, ga bo vzel iz torbe, kjer se nahaja odkupnina.

Tako si misli ropar, a zelo se moti.

Da se bo njegov načrt posrečil, o tem ne dvomi prav nič. Kako bi bilo mogoče, da bi Sodnik utekel svoji usodi? Sedem roparjev bo planilo nanj. Izgubljen je, solčnega vzhoda ne bo več čakal...

Dvanajsto poglavje.

A Sodnik ni tako brez skrbi, kakor si misli Brissak. Njegovega zavratnega namena sicer res ne pozna in o pogubi, ki mu preti, ne sluti. A Arabcem ne zaupa.

Zato se vrne v votlino, kjer ga varujejo črne skale, on pa vendar lahko vse dobro opazuje. Pogleda sploh ne obrne od ognja. Ko zasliši lahke Neline korake, se hitro ozre in ji pomigne, naj sede k njemu.

Komaj ga je razločila sredi temnih skal. Vznenirjena sede zraven njega na širok kamen.

«Zakaj ste me pustili samo z Brissakom?» reče razburjeno. «Rajši bi imela, da ga sploh ne bi bilo semkaj. Tako lepo je bilo, ko sva bila še sama. Ta človek pa se je samo sovraštvo.»

A Sodnik se zaenkrat ne zmeni za Brissaka.

«Bojim se, da nama preti nevarnost», ji šepne. «Brissaku ste povedali o denarju v torbi. Arabci so to slišali in se bodo skušali denarja polastiti.»

«O moj Bog! Zakaj sem bila tako neprevidna», zdihuje Neli prestrašena. «Kaj res mislite, da imajo

sklepi glede ustroja kmetijskih zbornic, kakor so jih sprejeli glavni odbor ZAKŠ in absolventi na svojem zborovanju v Hrašah; namreč, da bodi zbornica stanovska, da naj imajo aktivno in pasivno volilno pravico vsi kmetje, to je vsi oni in samo oni, ki se preživljajo pretežno z lastnim udejstvom v katerikoli panogi kmetijstva in ki niso volilci kake druge stanovske zbornice. Volilna pravica bodi enaka in neposredna ter naj ima vsaka politična občina vsaj enega zastopnika v zbornici, občina z večjim številom kmečkih volilcev pa sorazmerno več. Kmetje volilci iz vsake občine naj si svobodno izberejo svojega kandidata. Zbornice naj bodo obvezne, zastopnikom pa naj se ne primavajo nikake dnevnice, temveč naj se jim povrnejo le stvarni stroški. K sestavi pravil naj se zlasti pritegne ZAKŠ kot danes edina kmečka stanovska organizacija.»

— **Predavanje za dolenske vinogradnike.** Ravnateljstvo banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu priredi 3. februarja ob 9. v veliki učilnici predavanje o trsnem izboru za Dolenjsko in o obnovi vinogradov. Ker je obnova vinogradov že v teku, bo to predavanje za dolenske vinogradnike posebno važno.

— **Italija kupuje pečuske premogovnike.** Neka italijanska denarniška skupina se pogaja zaradi odkupa premogovnikov v Pečuju. Pečuj stoji, kakor znano, v južnem delu Madžarske, nedaleč od jugoslovenske meje. Po navedbah lista «Neues Wiener Journal» kaže, da se bo kupčija sklenila. Gre za tri premogovnike, ki vržejo letno okrog 700.000 ton premoga. List pravi, da nimajo resna prizadevanja Italije za sporazum z Jugoslavijo samo političnega ozadja, nego je Italiji tudi potrebno, da si zagotovi ugoden prevoz pečuskega premoga skozi Jugoslavijo na Reko. Italija uvaža zdaj največ premoga iz Nemčije in Anglije.

— **Gostilničarski zbor bo 16. marca v Zagrebu.** Udruženje gostilniških obratov je imelo nedavno sejo, ki so ji prisostvovali tudi člani vsedrjavne zveze združenj gostilniških obratov v Beogradu. Na tej seji je bilo sklenjeno, da bo 16. marca v Zagrebu zbor gostilničarjev iz vse naše države. Redna glavna skupščina vsedrjavne zveze bo pa 14. marca popoldne ob 15. v sejni dvorani Trgovsko-industrijske zbornice v Zagrebu. Naslednji dan (15. marca) bo posvetovalni sestanek za zbor, sam pa se bo vršil 16. marca z začetkom ob 9. v veliki dvorani zagrebškega velesojma.

NAJBOLJŠE PERETE Z

Zlatorog
TERPENTINOVIM MILOM!

DOPISI

BOŠTANJ OB SAVI. Tukajšnja gasilska četa je imela 20. t. m. v prostorih narodnega poslanca g. Drmelja Alojzija redno skupščino, ki jo je otvoril predsednik g. Papež Josip in orisal pomen gasilstva. Posebej je omenil, da je tukajšnja gasilska četa v minilem letu zgradila ličen dom. — se je zahvalil vsem gasilec in njih prijateljem, ki so pomagali s tem, da so brezplačno napravili 118 voženj in 336 ur ročnega dela. Posebna zahvala gre banki upravi dravske banovine, ki je prispevala 15.000 Din gradbene podpore, in poslancu g. Drmalju za njegovo uspešno posredovanje k tako lepi podpori. Zahvala tudi gradbenemu podjetju g. Pečarja Matka iz Sevnice, da je prevzeto gradbo Gasilskega doma lepo izvršilo in potrpežljivo čakalo pol leta na izplačilo. Na predlog g. predsednika je skupščina tajnika g. Skergeta Leopolda za njegovo spretno delo soglasno imenovala za častnega člana.

BREGANA. V nedeljo 27. t. m. se je vršil občni zbor Sokola, ki je bil dobro obiskan. Zbor je otvoril starosta Pero Rajčević ter pozdravil župnega odposlanca Luja Weinharta, namestnika župnega načelnika, ki je pozdravil zbor v imenu župe. Po prečitani poslanici so sledila poročila funkcionarjev. Tajnik Feliks Kalin je podal izčrpno poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. Načelnik in prosvetar Zdenko Dolinar je poročal o tehničnem in prosvetnem delu, a blagajnik Feliks Kalin o društvenih financah. Po poročilu nadzornega odbora je bila soglasno izvoljena skoro neizpremenjena uprava: starosta Rajčević Peter, namestnik Aleksič Franc, tajnik in blagajnik Kalin Feliks, načelnik Zdenko Dolinar, namestnik Rotkvič Drago, načelnica Udirjeva Francka, prosvetar Trdan Anton, orodjar

Živko Štefan; člani odbora: Kalin Josip, Jelinek Milan, Sterniša Alojz, Havliček Josip, Rotkvičeva Mimi, Frlanova Marija; nadzorni odbor: Dolinar Mijo, Šetinc Anton, Bratanič Franc; prosvetni odbor se je konstituiral takole: predsednik Trdan Anton, namestnik Dolinar Zdenko, tajnik Kalin Feliks; člani odbora: Dolinarjeva Elvira, Havliček Josip in Rotkvičeva Mimi. — Istega dne je imela občni zbor tudi gasilska četa. Po izčrpnih poročilih funkcionarjev je bila soglasno izvoljena stara uprava: predsednik Jelinek Franc, poveljnik Bendekovič Franc, tajnik Jelinek Milan, blagajnik Hribar Ivan; člani odbora: Vugrinec Josip, Radovanič Josip, Gorška Nikola, Hribar Josip, Matijašič Tomo; delegata za župno skupščino: Bendekovič Franc in Hribar Ivan.

GORENJI LOGATEC. Na sv. Tri kralje je gostoval na našem odru Sokol iz Hotečevca z igro «Domom». Igralci so rešili svoje vloge prav dobro in v splošno zadovoljstvo dobro obiskanega doma. Podobnih prireditev si še želimo. — Dne 19. t. m. je imel Sokol redni občni zbor, ki se ga je udeležil tudi župni tajnik br. Flegar iz Ljubljane. Izvoljena je bila kandidatna lista s starostjo br. Puppisom na čelu. Dne 20. t. m. je bila v Sokolskem domu dobro uspela sokolska akademija. Najbolj je zadivila številno občinstvo recitacija «Novega pokolenja». — Na svečnico priredi tukajšnja gasilska četa v Sokolskem domu plesno zabavo. — Slovenski radijski vokalni kvintet nas obišče 10. februarja ob 16. prav tako v Sokolskem domu. Ljubitelji petja ne pozabite na to prireditev. — Dne 17. februarja ob pol 20. priredi naš Sokol igro «Siromašna ko cerkvena miš».

KAPELA PRI SLATINI RADENCAH. Gasilska četa priredi v nedeljo 3. februarja ob pol petih popoldne v dvorani g. Karšika v Slatini Radencah ljudsko dramo «Prisega ob polnoči». Vabimo vse prijatelje gasilstva.

take namene in da se bodo sploh upali s silo nastopati?»

«Čisto gotovo padejo po naju, kakor hitro se jim ponudi priložnost. Le oglejte si nekoliko te divjake. Pravi roparji so. Zakaj bi se sicer posvetovali.»

«Beživa!» zajecija Neli, ki se z grozo ozira na Arabce. Njih rjavi, divji obrazi so ob svitu ognja naravnost strašni. «Da, beživa hitro!»

Sodnik zmaje z glavo.

«Ne ubeživa jim.»

«Kaj pa, kadar bodo spali?»

«Vsi gotovo ne pojdejo spat. Ničesar ne moreva storiti. Samo na boj se lahko pripraviva. Samo to naju utegne rešiti.»

«Če ne pojde drugače, jim pa pustiva denar, da vsaj življenja in prostosti ne izgubiva», jadikuje Neli.

«Kaj res mislite, da bi nama denar odkupil oboje?» ugovarja Sodnik. «Ne, lopovi naju ne bi izpustili živih, ker bi se morali bati zasledovanja.»

«Usmiljeni Bog, kaj naj storiva?»

«Do zadnjega diha se morava braniti», pravi Sodnik odločno. «Opozorite Brissaka, naj bo previden. Jaz bom stal na straži.»

Neli se trese od strahu, a se skuša premagovati, kajti zdaj gre za življenje in svobodo.

«Morda se nama beg vendar posreči», meni čez nekaj časa. «Če spraviva konja neopaženo do roba oaze, lahko ubeživa in sva takoj daleč pred njimi. Brissak bi naju moral kriti.»

«Tega seveda ne bo storil. Najprej bo mislil nase», odvrne Sodnik zaničljivo. «Poizkusiva pa lahko. Če se nama posreči doseči puščavo, upam, da jim utečeva.»

Čez nekaj časa se Neli dvigne, da bi poiskala Brissaka in mu povedala, naj bo pozoren. Tedaj zagrabl Sodnik hitro njeno roko in jo potegne nazaj, rekoč:

«Ostanite vendar tu, pogledjte, že se nekaj pripravlja.»

Arabci so se res začeli gibati. Sodnik je bil pripravljen na napad in nabije puško. Ker ima samo en naboj, ustrelil lahko samo enega.

Ker ne računa na Brissakovo pomoč, se misli braniti čisto sam.

Arabci ne nameravajo zaenkrat nič budega, ampak celo poležejo. Zavijajo se v bele burnuse in zaspe.

Neli se oddahne in Sodnikova bojazen se ji zdi neopravičena.

Sodnik neprestano opazuje Arabce. Njihove postave razsvetljuje samo še slaba svetloba.

V polkrogu leže drug pri drugem. Videti je, da eden izmed njih še manjka. Sodnik jih šteje. Res, samo šest jih je. Kje je ostal sedmi?»

Napeto zre v temo in opazi, kako izgine še eden. Kakor kača se plazi previdno odtod. Pri ognju leži samo še pet Arabcev.

Tedaj se pa Sodnik dvigne in se splazi previdno do kraja, kjer sta privezana njegov in Nelin konj. Konji Arabcev so v bližini.

Luna sije prav slabo skozi vrhove palm. Sodnik ugleda kmalu konja pred seboj na kraju, ki je le slabo razsvetljen. Hkratu opazi tudi Arabca, ki navidezno straži konje.

Iz grmovja se prikrade dragi. Nekaj časa stoji kakor kip iz rjavega bronu, samo oči se mu bliščijo. Ozira se na vse strani. To sta tista dva Arabca, ki sta malo prej izginila od ognja.

Kaj hočeta tu, o tem Sodnik zdaj več ne dvomi. Skrije se za debelo palmo in ju opazuje. Prvi straži z napeto puško pri konjih, drugi pa se bliža Sodnikovemu konju. V njegovi pesti se sveti dolg, ukrivljen nož.

Druga namena ne more imeti, kakor odrezati torbo od sedla.

Sodnik vidi, da stoji dvema oboroženima razbojnikoma nasproti. Kakor hitro bi ju napadel, bi začela vpiti in tedaj bi prihitelo drugih pet.

A dokler živi, ne dobijo denarja zahrbtni roparji v roke. Hitro skoči k svojemu konju in pomeri na Beduina.

Presenečeni tat odskoči in krikne. Zbal se je orožja.

Čez nekaj trenutkov je že izginil s tovarišem v grmovju. Hitro stopi Sodnik spet za palmo in priloži puško ob lice. Arabca pa prežita nanj iz grmovja. Mirno čakata, da bi stopil korak naprej in oba bosta hkratu ustrelila.

Sodnik zdaj ve, da se ni motil, ko je sumil. Milijon je zbudil njih požrešnost in življenje bodo pripravljene dati za te, da dobijo denar. Najprej so

LOKAVEC PRI GORNJEM CMUREKU. Oglasma se s kraja, ki stoji tik ob naši severni meji. V nedeljo 20. t. m. je imela v Lokavcu redni občni zbor podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda. Navzočnih je bilo do 50 članov, kar je za naš obmejni Lokavec vsekakor lepo število. Poročila društvenih funkcionarjev za preteklo leto so bila soglasno sprejeta na znanje. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika šolski upravitelj g. Tone Ferlinc. Določil se je nato program dela v tekočem letu in sta se na novo osnovala dramski in tamburaški odsek. Podružnici v Lokavcu vse priznanje za njeno neumorno delo!

OBREŽJE. Gasilska četa je imela 26. t. m. občni zbor. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Pangerčič Janez, poveljnik Povh Franc, podpoveljnik Vegelj Ivan, tajnik Zupan Ivan, blagajnik Šetinc Anton, orodjar Sinkovec Stefan; člana odbora: Povh Josip, Leskovec Franc; nadzorni odbor: Movran Alojz, Frigelj Martin, Zobarič Jakob, Semenič Janez, Pangerčič Franc; delegata za župno skupščino: Zobarič Jakob in Vegelj Ivan. Med slučajnostmi je bil sprejet predlog predsednika, da se zgradijo cisterne v krajih, ki so oddaljeni od vode, in sicer v Obrežju, Novi vasi in južnem delu Jesenic. V ta namen se zaprosi banska uprava za podporo. Na predlog g. Andreja Štefaniča je bila izrečena zahvala zapisnikarju g. Zdenku Dolinarju za njegovo dosedanje delovanje v društvu. G. Dolinar je zdaj zaradi prezaposlenosti odklonil izvolitev.

OSLUŠEVCI. Že precej časa se nismo oglašili. Tokrat imamo sama žalostna poročila. Pred tednom smo pokopali 30letnega Beziaka Ruperta, posestnika iz Podgorcev. Po osemdnevni boleznici je umrl, zapuščajoč ženo in dva nepreskrbljena otroka. Pokojnik je bil izredno miren, dober in skrben človek. — Nekaj dni za tem se je iz Ptujke domov vozil tukajšnji kmet Hebar Janko. V Borovcih je srečal avto in se mu izognil. Nesreča je hotela, da ga je težko obloženi tovorni avto zadel ter ga hudo poškodoval. Takoj je bil prepeljan v ptujsko bolnišnico, kjer je po dvodnevem hudem trpljenju izdihnil. Prepeljan je bil na svoj dom, odkoder se je v nedeljo popoldne vršil pogreb. Kot občinskemu odborniku mu je v slovo govoril predsednik občine g. Jožko Lah in naglašal pokojnikovo dobrosrčnost in poštenje kakor tudi njegovo sodelovanje za napredek občine. Zapuščča žalujočo vdovo in tri nepreskrbljene otroke. — Ni se še zasul grob za pokojnim Hebarjem, že se je zgodila nesreča, katere žrtev je

postal mladi Žižek Peter iz Podgorcev. V Podgorcih tukašnje občine je premogovnik, kjer je zaposlenih 25 do 30 delavcev. Produkcija premoga je precejšnja ter se cení na letnih 50 do 60 vagonov. Največji del tega premoga gre v Ptuj in Ormož ter ga tudi okoliške šole in drugi interesi nabavljajo. V noči na ponedeljek je bil zraven drugih delavcev pri kopanju zaposlen Žižek. Nenadno se je vsula plast premoga ter ga na mestu ubila. Pravi vzrok nesreče še ni ugotovljen. Pokojni Žižek je bil marljiv in priden delavec. — Všem svojcem preminilih izrekamo iskreno sožalje!

SMARTNO NA POHORJU. Naš župnik g. Zdolšek je že večkrat s prižnice napadel g. predsednika in odbornike naše občine, kakor bi bili oni krivi, da nimamo organista. V nedeljo 20. t. m. se je celo izrazil, naj gre g. predsednik orglat, njegovi odborniki pa pet. Če ima g. župnik kaj opraviti z g. predsednikom, naj se zmenita med štirimi očmi, ne s prižnice, ker nas vernike to popolnoma nič ne zanima.

ŠT. JANŽ NA VINSKI GORI. Dne 20. t. m. nas je posetil naš poslanec g. dr. Bogumil Vošnjak, ki je imel lep shod v šoli. Na shodu je bilo prisotnih mnogo mož in mladeničev. V začetku svojega govora nas je spomnil g. poslanec blagopokojnega viteškega kralja ter nato prav zanimivo poročal o političnem in gospodarskem življenju v naši državi. V svojem govoru se je zlasti dotaknil kmeta. Glavni vzrok njegovega hudega stanja je ta, ker ni organiziran kakor so mnogi drugi stanovi. Tajnik krajevne organizacije JNS g. Bratkovič Anton se je v imenu zbora zahvalil gospodu poslancu za lepa izvajanja ter pozval navzočne, naj ne bodo malodušni ter naj zaupajo v politiko sedanje vlade. Vsa krajevna politična nasprotja naj utonejo v pozabljenu ter hodimo složno po poti, ki nam jo je začrtal pokojni kralj, ki je še v svoji strašni zadnji uri mislil na svojo ljubljeno Jugoslavijo, rekoč: Čuvajte mi Jugoslavijo! Nato je gospod poslanec pojasnjeval razna vprašanja, ki so jih stavili nanj mnogi prisotni.

VUZENICA. V preteklem letu je bilo v vuzeniški župniji 47 rojstev, 24 oseb pa je umrlo, tako da je letni presežek, kakor že zadnjih šest let sem, preko 20 duš. Porok je bilo samo 12, veseljačenja pa prav malo, kar se zlasti izraža v iztočernih alkoholnih pijačah, katerih uživanje je padlo nasproti letu 1928, na polovico. — Dne 4. t. m. smo pokopali našega starega poštarja g. Ivana Kresnika, ki je bil dolgih 40 let občinski svetovalec in blagajnik,

blizu 30 let tudi član okrajnega zastopa in okrajnega šolskega sveta, med ustanovniki tukašnjega gasilnega društva in njegov blagajnik od ustanovitve. Bil je zelo lep pogreb. Množica ljudi je izkazala pokojniku zadnjo čast, veliko število venec je pokrilo njegov grob. Bodi dobremu starčku zemljica lahka! — Na sv. Tri kralje je imelo gasilno društvo redni občni zbor, ki je potekel v znamenju počastitve spomina blagopokojnega kralja Aleksandra, potem Jerneja Vengusta in pravkar omenjenega Ivana Kresnika. — Dne 20. t. m. pa je imel svoj občni zbor naš Sokol, ki že petnajst let marljivo deluje na prosvetnem in telesnovzgojnem področju. Poročila so pokazala spet precejšen napredek. Pri volitvah je bilo izbrano z majhnimi izpremembami spet staro vodstvo, ki se je že v hudih razmerah izkazalo kot zelo sposobno. — Predpust bo, kakor kaže, potekel brez vseh veselje, popolnoma v skladu s hudo gospodarsko stisko.

DOMAČE NOVOSTI

* **Železničarjem vrnjene ugodnosti.** Z odlokom prometnega ministra je vrnjena ugodnost, ki so jo imeli železniški nameščenci po prejšnjem pravilniku. Med drugim imajo spet pravico do brezplačnega prevoza živil, medtem ko se režijska vožnja za prevoz kuriva zmanjša od 20 na 10 odstotkov.

* **Izpitni za zidarje, tesarje, kamnoseke in vodnjakarje.** Ta mesec bi se morali vršiti pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo izpiti za zidarske, tesarske, kamnoseke in vodnjakarske mojstre, a so preloženi. Tako se bodo omenjeni izpiti vršili februarja, in sicer pismeni na dan, ki ga bo komisija naznanila kandidatom. Izpit o obli izobrazbi in znanju bo v dneh 18. in 19. februarja. Kandidati bodo o točnem datumu izpitov in o prispustitvi k izpitu še obveščeni.

* **Ljudske odre** gotovo zanimajo dela naših dramskih pisateljev in slike iz naših gledališč. Učitelstvo zanimajo oddaje šolskega radija, ljubitelje filma novosti iz filmskih delavnic, ljubitelje lepih umetnosti pogled v delavnice naših umetnikov, radijske poslušalce sporedi domače in drugih oddajnih postaj, radijske amaterje radijska tehnika in naše dame tajnost telesne kulture in mode. Za komaj 12 dinarjev mesečno vam obilno slikana tedenska revija «Naš val», ki izhaja vsak petek v Ljubljani, prinaša najzanimivejše leposlovne prispevke naših pisateljev, posnetke del naših upodablajočih

hočejo polastiti denarja, nato pa gospodarje postreliti.

Ker se jim pa rop ni posrečil, so osupli in ne vedo, kaj naj store.

Medtem je našla Neli Brissaka pri potoku. Zavil se je in legel. Ko stopi deklica k njemu, on naglo pokoncu.

Neli mu pove, kaj sumi Sodnik, in ga reče, da bo pozoren. Pove mu tudi, da sta dva Arabci izginila.

Brissak zagrabí za puško, jo preišče in prav, ni viden prestrašeno:

«Res je, prav imate, gospodična Neli! Ti lopovi hočejo porabiti priložnost, da bi se z lahkoto polastili milijona. A pomirite se. Za življenje se nama ni treba bati. Midva sva čisto varna.»

«Kaj mislite, da se bodo banditje zadovoljili z denarjem?»

«Če jim ga bomo brez boja pustili, potem že.»

«Ne verjamem. Ne, prijatelj ima prav. Naše življenje bodo hoteli gotovo tudi imeti. Dejar jim ne bo dovolj.»

«O, gospodična Neli, menda vendar ne mislite resno, da bi darovali tem Arabcem milijon?» odgovori Brissak. «Rajši postrelim drugega za drugim.»

«Kaj naj storimo proti njihovi premoči? Samo dva sta, onih pa je sedem in vsi so do zob oboroženi. Boj bi bil brezuspešen in poguba gotova.»

Brissaku upade poguba in spusti orožje. Nepremično zre k Arabcem proti ognju. Bled postane v obraz, in ker je strahopetec, ga stresa mráz.

«Opraviti ne bomo imeli samo s sedmimi razbojniki. Gotovo so v bližini Beduini, ki ste jim vi ušli. Zjutraj smo srečali oddelek, ki nas je brez dvoma zasledoval», pravi Brissak in jo potegne nekaj korakov proti jami. «Položaj je zelo nevaren. Moram vam priznati, da sem tudi sam že mislil na to.»

«Dva Arabca sta že izginila. Gotovo gresta kličat druge, ker so vsi domenjeni.»

«Ali bi mogli še kako ubežati?» vpraša Neli vsa drhteča.

«To premišlujem tudi jaz», nadaljuje Brissak. «Kje pa je vaš prijatelj?»

Neli se zastoj ozira, kje naj bi bil Sodnik.

«O, da! Najbrž jo je že popihal odtod, in sicer brez naju z našim denarjem. Gotovo ga ni več tu.»

«Ne. Sramujte se ostudnih besed. Nedvomno je pri konju.»

«Da ga zajezdi in jo popiha», zaničuje Brissak dalje. «A če ga zasačim, mu pošljem kroglo v glavo, preden se zave.»

Nato hoče pobitati stran, a Neli se ga oprime v obupnem strahu.

«Blazni ste. Vaše sumničenje je pollo», vzklikne strastno. «Niti koraka ne storite več naprej, drugače vas ne — — —»

Brissak strmi s poželjivimi očmi v dekle, ki je v tem razburjenju nebeško lepo. Iznemada jo objame in stisne k sebi.

«Saj veste, da vas ljubim», hrope s pridušenim glasom. «Pojdite, Neli! Beživat Midva sama! Jaz vas rešim. Pri svetih nebesih vas rotim — rešim

vas in vaš denar. Bodite moji. Prepustite usodi goljufivega lopova, ki vas v tem trenutku izdaja.»

Po tem nenadnem napadu je Neli prvi trenutek kakor otrpla, tako da se niti braniti ne more. Brissak jo goreče poljublja in govori zaljubljene besede, pomešane z žaljenjem zasovraženega tekmeča, ki ga ne more trpeti.

«Da, izdaja vas ta nesramni morilec. Njemu je samo za vaš denar. Nemaren lopov je. Hlini vam ljubezen in se smeje vašemu zaupanju. Slišal sem to iz njegovih lastnih ust, ko smo skupaj potovali.»

«Ničvredni obrekovalec!» krične Neli. Nesramnega napadalca sune z vso silo od sebe in ga udari po obrazu. «Predrzní nesramneži!»

Kakor bi ga bila strela zadela, odleti Brissak v stran. Ko se spet zave in odpre oči, Neli ni več v bližini. Tako stoji tu, kakor bi bil pravkar padel z neba na zemljo.

Zdaj je pokopano upanje, ki ga je gojil do lepe Američanke. Njegova snubitev je bila odbita tako nedvoumno in tako zaničevalno, kakor je le mogoče. Udarac, ki je bil krepak, ga še zmeraj peče. Še bolj pa ga peče sramota.

Divja jeza ga popade. Po krutem maščevanju začne kar kopneti. Sodnika mora uničiti, gospodično Neli pa prisiliti, da bo njegova.

Hripavo zakolne in že se obrne proti ležišču Arabcev. A premisli se naglo. Spomni se na denar, na milijon. Kaj če bi ga mogel srečno odnesti?

Maščuje se lahko še pozneje. A milijona človek ne zasluži kar tako. Denar je tu nakopičen v enem žepu in če pametno začne, bo njegov.

umetnikov in seznanja z vsem, kar zanima radijskega poslušalca in amaterja. Zahtevajte še danes brezobvezno in brezplačno na ogled eno številko dobrega in cenenege slovenskega obilno slikanega tečnika «Našega vala». Pišite na naslov: Radijska revija «Naš val», Ljubljana.

* **Mezdne razmere v tvornici Tivar.** Tvornica Tivar v Varaždinu je izdelala toliko oblek, da je napolnila vsa skladišča. Zato je nameravala odpustiti 380 delavcev. Ze poprej pa je bilo odpuščenih 14 krojačev. Delavstvo se je temu uprlo. Dosežen je bil sporazum, da bodo obdržani vsi delavci, delali pa bodo samo štiri dneve v tednu, to je 32 ur na teden.

* **Gasilska četa v Zbelovu pri Poljčanah je imela žrebanje dobrodelne loterije dne 20. t. m.** pod vodstvom zastopnika finančne direkcije v Ljubljani. Srečni dobitniki naj svoje dobitke dvignejo do 20. februarja letos. Po tem datumu zapadejo v korist zgradbe Gasilskega doma. Izžrebane številke so tele: 3444, 5334, 4785, 2691, 2754, 4939, 3608, 1191, 1380, 3651, 1483, 4103, 5179, 6643, 2727, 4408, 6285, 5932, 5447, 3342, 5206, 1014, 6298, 5549, 2977, 2304, 3806, 1261, 6691, 3692, 5881, 3849, 3475, 2860, 1893, 3084, 1718, 5854, 5609, 4468, 1818, 2208, 3627, 3384, 4523, 6611, 1453, 2711, 5324, 5584, 1891, 1703, 1741, 5327, 5988, 3393, 4667, 4122, 1134, 4430, 6407, 5141, 6576, 6007, 5930, 1457, 1043, 4434, 1645, 4246, 4255, 2109, 1723, 3304, 5572, 1901, 2508, 6155, 2420, 5797, 1044, 1892, 2910, 6122, 6664, 1186, 6633, 2489, 5282, 5176, 6676, 5615, 2971, 2997, 2939, 3349, 5047, 2478, 3935, 5145, 4427, 3390, 2806, 6043, 4019, 3642, 3389, 6443, 5280, 5997. Uprava čete opozarja vse tiste, katerih srečke niso zadele, da jih je v okolišju Zbelova prodanih komaj nekaj stotin, medtem ko jih je razprodanih po vsej Jugoslaviji več tisoč. Ti tuji dobrotniki so rade volje podprli četo in gotovo ne bodo ozlovoljeni, ako niso zadeli. Isto bi priporočali domačim, katerim je korist čete v prvi vrsti njih lastna korist. Kdor bi zlonamerno širil vesti o nepravilnosti žrebanja, naj se zaveda, da je imel vodstvo žrebanja v rokah izključno državni finančni organ in so žaljenja teh po zakonu strogo kazniva. Četna uprava je vsakomur na razpolago s celotnim izpisom in evidenco, vođeno o izdajanju dobitkov. Po tem potu se četna uprava vsem dobitnikom, ki so s prevzemom srečk ali podelitvijo dobitkov podprli četo, prav pristrčno zahvaljuje.

* **Smrt stare slovenske korenine.** V Ptujju je umrl v 80. letu starosti posojilniški uradnik gosp. Andrej Babič, ki ga je poznal ves Ptuj kot do-

Ženske!

Pranje s SAMORAD pralnim praškom Vam bo v veselje, bleščeče belo perilo Vaš ponos!

Zahtevajte odločno

Samorad pralni prašek

bričino. Pokojni Andrej Babič se je rodil leta 1854. v Vodislavcih v ljutomerskem srezu. Po končanih študijah je stopil kot uradnik v odvetniško pisarno takratnega odvetnika dr. Miheliča v Ptujju, kjer je delal od 1877. do 1898., ko je nastopil službo pri sedanji Posojilnici v Ptujju. V Posojilnici je bil aktivni uradnik do svoje bolezni decembra leta 1934. Mož je bil vedno narodnjak, ki je neustraheno kazal svoje narodno prepričanje. Bil je od vsega početka zvest član Narodne čitalnice in Sokola in tudi član drugih narodnih društev. Blagemu možu naj bo domača zemlja lahka!

* **V Kočevju je zgorela velika tvornica sukna.** V nedeljo okrog pol 12. so začele v Kočevju tuliti tvorniške sirene in v zvonikih jelo biti plat zvona. Gorela je stara tkaninska tvornica. Okrog poslopja se je na mah zbrala velika množica, izredno naglo so bili na kraju požara tudi domači gasilci z motorke, takoj za njimi pa rudniški iz Šalke vasi. Na pomoč so potem prihiteli še gasilci iz Ribnice, iz Livolda in še iz drugih krajev bližnje okolice, tako da je bilo okrog poldneva zbranih na kraju požara že šest ali sedem gasilnih društev. Gasilci so naskočili gorečo tvornico najprej z zadnje strani. Ko pa je začela s strehe padati opaka in so bili gasilci v življenjski nevarnosti, so se morali malo umakniti. Medtem je ogenj divjal z neomejeno silo. Gasilci so spoznali, da goreče zgradbe ni mogoče več rešiti, zaradi tega so izkušali rešiti obe stranski zgradbi. Na pomoč so prišla še druga okoliška gasilska društva. Ker je bila nevarnost izredno velika, so brzojavili v Ljubljano po pomoč. Okrog 2. so prejeli ljubljanski gasilci poziv, naj odidejo na pomoč in čuvaj na Gradu je s topovskim strelom sklical prostovoljne gasilce. Vendar pa so do-

mači gasilci v tem času nevarnost že tako omejili, da se Ljubljančanom lahko še pravočasno sporočili, da njihova pomoč ni več potrebna. Kljub naporu namu gašenju združenih gasilcev pa ni bilo mogoče rešiti glavne tvornice, tako da je mogočna zgradba tkaninske tvornice čisto zgorela. Uničene so predilnice, tkalnica in apretura, zgorelo je več sto predilniških in tkalnih strojev, ki so bili v vseh nadstropjih. Obrat je gnala elektrika, delno pa tudi lokomobila, ki so jo rešili, čeprav je močno poškodovana. Obe stranski zgradbi so sicer rešili, vendar sta tudi te precej poškodovani, delno od ognja, še bolj pa od vode, ki so jo morali brizgati na zgradbi v ogromnih množinah. Po približni cenitvi znaša vsa škoda najmanj 10 milijonov. Ni pa izključeno, da utegne znašati tudi 15 milijonov dinarjev. Podjetje je zavarovano pri zavarovalnici «Savi» v Ljubljani. Delavci in tudi drugi ljudje so rešili iz tvornice veliko množino tkanin. Ogenj je nastal v predilnici in ga je prvi opazil vratar, ki je naglo obvestil gasilce. Pisarniška uradnica gospodična Bavdkova je planila v že goreče poslopje ter rešila iz pisarne vse važnejše listine, knjige in drugo, kar je bilo važno. Kako je nastal požar, še ni ugotovljeno, domnevajo pa, da zaradi kratkega stika.

* **V vodnjak je padel.** V Zadovinku pod Leskovcem pri Krškem je lepo posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem. Lastnik posestva Jože Bogolin je šel k domačemu vodnjaku, ki je precej globok, zajemat vodo. Ko se je sklonil po vedro, mu je na opolzkih tleh tako nesrečno spodrsnilo, da je padel na glavo v vodnjak in si zlomil tilnik. Bil je takoj mrtev. Pokojni je bil varčen gospodar. Naj v miru počiva!

Soteščan:

RAZBOJNIK

(Povest iz starih časov.)

«Prišlo jih bo ko listja in trave», se je glasilo pretirano poročilo. «Njih prihod bomo naznanili z grajskim zvonom. Kadar bo udarilo v grajskem stolpu plat zvona, tedaj vedite, komu preti nevarnost...»

Župani so morali vsak večer zbrati večje število krepkih mož ter jih zasilno oborožiti. Vsako noč so čakali pripravljene in poslušali, kdaj bo pričelo rvoniti. Raziti so se smeli šele ob svitu dneva.

Biriči pa so se skrivali ob grajskem obzidju. Načrt je bil zasnovan tako, da bodo razbojnike spustili brez boja na dvorišča. Čim se bo to zgodilo, bo moral nekdo oprezno zapreti vrata. Nato bodo udarili po roparjih ter jih polovili.

Ljudstvo ni vedelo, kaj pomenijo nočne straže in zakaj se zbirajo po vaseh v bližini graščine. Tisti, katerim je bilo znano, niso smeli tega nikomur razodeti. Bog ne daj, da bi bili ljudje poprej o tem kaj govorili. Tudi rokovnjači so imeli svoje zaupnike ne le med ljudstvom, marveč celo med boljšimi stanovi. Zato ni bilo hudo izvohati, odkod pihava veter.

Za gozdom, kake četrt ure od Močilj, se je skrivala tesna soteska. Semkaj je prispela četa roparjev s popačenimi obrazi. Vsak je imel pri sebi nož in pištolo. Tukaj je bilo treba nekoliko po-

čakati, zakaj Močiljci so hodili pozno počivat ter niso zgodaj vstajali.

Ko so ugasnile luči, so se roparji začeli bližati graščini. Prihulili so se k obzidju, ki je bilo obraslo z bršljanom in z divjo trto. Krog in krog graščine je vladala tišina. Tiho in mirno je bilo tudi znotraj na dvorišču.

Medved, ki je pripravljaval napad, se je plazil od moza do moza in dajal po tihem navodila. Nato je prav rahlo potrkal s palico na okno. Vrtar ga je razumel.

«Ali že spijo?» mu je pošepnil ropar. Krulac mu je prikimal komaj vidno.

«Kje so biriči? Si li molčal?» je poizvedoval razbojnik. «Ali boš držal, kar si obljubil?»

«O tem sva se že zmenila.» — Vrtarju se je tresla beseda.

«Odpreti nam moraš tudi vrata v graščino», je zahteval razbojnik. «Odklepanje bi nam vzelo nekaj časa, ki bi ga drugod porabili s pridom. Čim manj bo vznemirjenja, tem prej bomo gpravili nevarno delo.»

«V redu!» je dahnil Krulac.

«Je li Zgane doma?» se je ropar spomnil voznika. «Ta vrag bi lahko kaj izvohal...»

«Zgane ne ve ničesar», ga je hitro pomiril.

«In biriči?» je razbojnik ponovil vprašanje.

«Spijo», mu je verno zatrdil.

«Tedaj odprli Urno je treba začeti.»

Vrtar je odprl na stežaj velika železna vrata. Drhal je bila že pripravljena pred vhodom. Ro-parja, katerima je bilo to poprej naročeno, sta ga

položila na tla in zvezala. Nato sta mu zamašila usta ter ga zaprla v sobo. Drugi pa so udrli pred graščino.

Biriči so jih nekaj časa mirno opazovali. Nato so se dvignili kakor na povelje in naskočili tolovaje. Nastalo je divje rjovenje. V grajskem stolpu se je oglasil zvonček, ki je opozoril okolico na pretečo nevarnost.

«Izdani smo! Bežim!» Prekleti Krulac!»

Rokovnjači so sprevideli, da so v manjšini ter se ne morejo braniti. Brž so poskrili orožje in pričeli bežati. Nekaterim se je posrečilo, da so v silni zmedii ubežali skozi vrata. Drugi so poskakali čez obzidje. Dvorišče je bilo izpraznjeno v nipo. Ko je dospela pomoč iz okolice, ni bilo o roparjih ne duha ne sluha.

Sodrga je imela čudovito srečo. Razkropila se je tako naglo in spretno, da jo biriči niso mogli zasledovati. V skrivanju so bili rokovnjači posebno izurjeni. Ako ga nisi prav zagrabil, se ti je izmuznil in izginil, kakor bi se bil vdrl v zemljo.

V gozdu pod gorovjem je bilo določeno zbirališče. Tukaj so roparji poprej pregledovali plen, a to noč so šteli udarce. Nekateri so jih dobili toliko, da so se komaj držali pokonci. Mnogim je kapala kri iz rokava. Svojih bolčim pa niso mogli glasno izraziti, ker so se bali, da jih zasledujejo biriči.

Medved, vođnik rokovnjaške tolpe, se je komaj privlekel do gozda. Desna noga mu je bila sključena; na njo se ni mogel več opreti. Sam ni mogel hoditi; opirala sta ga dva rokovnjača. Kadar se je prestopil, je zaklel in zastokal.

* **Kako se plačujejo davki.** Ptujška davčna uprava je že dalje časa zasledovala nekega posestnika iz Hajdine pri Ptujju, ki je dolgoval na zaostankih okoli 11.000 dinarjev. Mož nikakor ni hotel tega zaostanka plačati in davkarija mu tudi ni mogla do živoga. Pred dnevi pa je vozil ta posestnik poln avtomobil svinj, ki mu jih je davčna uprava zaplenila in jih odpeljala v ptujsko klavnico. Kmalu zatem pa je prišel posestnik, ki je gladko odšel 11 tisočakov in davek je bil plačan!

* **Smrtna nesreča zaslužnega planincea.** Smučarski klub Guštanj-Kotle je v nedeljo priredil podvezno prvenstveno tekmo v smučanju z Urške gore. Obrnil se je tudi na SPD, naj oskrbi kočo za tekmovalce. Podružnica SPD v Slovenjgradu se je rada odzvala prošnji ni na Urško goro sta šla telegrafski nadziralca Franc Kavs in 64letni poštni upravnik Franc Eiletz, oba iz Slovenjgrada. Ponoči na nedeljo pa je zapadlo nad meter snega, a kljub temu so bila tekmovalca končana v redu. Ko so tekmovalci odšli, sta Kavs in Eiletz okrog 16. zapustila kočo. Čeprav so jima svetovali, naj bi se vrnila po markirani poti čez Guštanj v Slovenjgradi, sta jo mahnila brez smuču po najkrajši poti, ker bi morala biti zvečer spričo občnega zbora glasilnega društva doma. Zaradi obilice snega in teme sta pa pod starotrškimi planinami zgrešila pot. Nenadno je Eiletz, ki je šel za tovarišem, slišal, kako se je izpod Ravnjakovega vrha utrgal težak plaz, ki je s silnim truščem bobnel v dolino. Opozoril je Kavsa na pretečo nevarnost in ta še je naglo pripogol. V naslednjem trenutku je oba plaz potegnil s seboj in ju pokopal. Kavs je bil samo onesveščen in čez nekaj časa se je zavedel. Ker je imel eno roko prosto, se je z naporom vseh svojih sil izkobilacal iz snega ter se ozrl za tovarišem, o katerem pa ni bilo ne duha ne sluha. Od 9. zvečer pa prav do polnoči je Kavs iskal pogrešanega Eiletza, a ga ni našel. Ves potrt je na kraju, kjer ju je zasul plaz, zasadil palico in se napotil v dolino. Do smrti izmučen je prišel okrog 9. zjutraj v Rimski vrelec, kjer je prijavil nesrečo. Iz Guštanja so telefonirali v Slovenjgradi in takoj so se organizirale reševalne ekspedicije v Guštanju, Kotalah in Slovenjgradu, ki so pohitele pod vodstvom Stanka Štandla, člana SPD, na Urško goro. Reševanja so se udeležili smučarji in pa gasilci, a z njimi je šel tudi Kavs, čeprav je bil zelo utrujen. Kmalu so prišli do kraja, kjer je Kavs zasadil palico, in takoj začeli odkidavati sneg. Ob 14. se jim je po ključju posrečilo, da so izpod debele snežne plasti potegnili Eiletza, seveda že mrtvega. Nesrečno žr-

tev so prenesli v dolino in jo nato z reševalnim avtomobilom prepeljali v Slovenjgradi. Pokojnik je bil navdušen planinec in je ves svoj prosti čas porabil za ljubljene mu planine. Bil je dolga leta blagajnik SPD, a tudi član raznih drugih organizacij. Za njim žalujejo žena Julijana, sin Rafael in hčerka Lidvina, poročena Mrovletova. Blagemu pokojniku bodi ohranjen svetel spomin!

* **Velik nočni požar.** V Poljčanah je ponoči gorelo veliko gospodarsko poslopje župnišča. Ogenj je nastal na nepojasnjen način. Naporom prizadevanju gasilcev se je posrečilo ogenj omejit. Škoda je le delno krita z zavarovalnico.

* **Ljubezenska žaloigra pod Šmarno goro pri Ljubljani.** V vasi Brodu pod Šmarno goro pri Ljubljani se je odigrala ljubezenska žaloigra, katere žrtev je postala 23letna delavka Štefka Mlinarjeva, uslužbena v tvornici Berz, Hribernik & Co. v St. Vidu nad Ljubljano, medtem ko je moral njen delovni tovariš in fant, 22letni Andrej Boštjančič, ki je iz Misače pri Vodichah doma, v ječo. Fanta in njegovo dekle so vsi šentvidčani in okoličani poznali kot prijazna človeka in zato z njima vsi prav iskreno sočustvujejo v nesreči, ki jo je sprožila samo prevelika in nepreračunljiva ljubezen. Andrej in Štefka sta se že dalje časa poznala in znano je bilo, da se imata rada. Ali kakor sta domnevala v svoji slepi zaljubljenosti, je prišla v njuno srečo huda zapreka. Fant je bil potrjen k vojakom in letos bi bil moral odriniti v vojašnico. Celo pol-drugo leto ločitve, tako sta menila, ne bosta mogla prenesti in oba sta se bala, da bosta izgubila drug drugega. V tem strahu sta začela razmišljati o tem, da bi šla rajši skupaj v smrt. Usodno noč je Andrej izostal od doma. Iskal je družbe po krčmah, da bi pozabil nesrečo, ki se mu je zdelala prevelika. Zjutraj se je vrnil domov. Poslal je pošto svojemu dekletu, naj pride k njemu na dom v Brodu. Štefka je v resnici prišla, in ko sta potem sama ostala v sobi, se je vse naglo zgodilo. Počil je strel in dekle se je zgrubilo zadeto v levo senco. Na njen krik so prihiteli Boštjančičevi in iz bližnje Česnovne elektrarne so brž telefonirali po reševalni voz, da jo odpeljejo v bolnišnico. Ker pa je že od vsega početka kazalo, da ne bo ostala pri življenju, so se med prevozom za trenutek ustavili pred šentvidsko cerkvijo, da je ranjenka dobila še poslednjo popotnico. Ko se je reševalni avto ustavil pred ljubljansko bolnišnico, pa je bila že mrtva. Medtem pa se je Andrej Boštjančič v družbi svojega brata Stanka sam javil na orožniški postaji. Napravil je velik duševno razdejanežnega človeka, ki mu ni več ob-

stanka na svetu. Izpovedal je, da sta hotela z dekletom skupno v smrt. Ko so orožniki pod vodstvom komandirja nato preiskali njegovo stanovanje, so v resnici našli pismo, ki sta ga skupno napisala in podpisala oba. Pismo ni naslovljeno na nikogar, a končuje se z besedami: «Najina zadnja želja je skupen grob.» A ko je Andrej izstrelil prvi naboj svojemu dekletu v senco, mu je revolver, v katerem je hranil še dva strela zase, odpovedal. Tako se je zgodilo, da Andrej ne bo s Štefko legel v skupen grob. Orožniki so Andreja Boštjančiča spravili v zapore okrožnega sodišča.

* **Grozna smrt zaradi stekline.** V vasi Zatonu pri Šibeniku se je zadnje čase pojavila steklina ter je zaradi nje umrlo že nekaj ljudi. Te dni je umrla za steklino v najstrašnejših mukah Tonka Cvitanović-Josičeva. Kakor so povedali sosedi, je Josičevo ugriznil pes že pred tremi leti, a je umrla šele zdaj. Oblastva namerava zdaj v Zatonu odrediti prisilno cepljenje proti steklini za vse prebivalce te in bližnjih vasi.

* **Ni se mu zgodila nesreča.** Iz Vinjega vrha nam piše g. Jože Srpič, da se mu ni zgodila nikaka nesreča in da mu torej bik ni nalomil hrbtenice.

* **Dva požara.** V Rošpohu so se vnele saje v viničariji Bruna Mavrenčiča iz Maribora. Viničarija, v kateri je stanoval Mavrenčičev viničar Jurij Lunčnik z ženo in otroki, je zgorela do tal. — Drug požar so imeli v Kovačji vasi. Zgorelo je gospodarsko poslopje veleposestnice Franciške Pongrarčeve.

* **Strašna nesreča pri slamoreznici.** Pri veleposestniku Hedlu v Marenbergu imajo slamoreznico na vodni pogon. Pri slamoreznici je bil zaposlen hlapec Franc Kuperti ter je delal rezanico za živino. Ko je bil stroj v polnem teku, je poklicala hlapec dekla k malici. Kuperti se je za trenutek ozrl, kdo ga kliče, pri tem pa se je približal z levico zolnemu kolesju, ki grabi in tlačí seno pod nože. Zbogovje je nesrečnika zgrabilo s roko ter mu jo v naslednjem trenutku začelo s strašno silo drobiti in tlačiti pod nože slamoreznice. Strašen krik se je razlegel na okrog, ki so ga začuli tudi Hedlovi v hišo ter prihiteli na skedenj. Nudil se jim je strašen prizor. Na slamoreznici je ležal hlapec, stroj mu je vleklo roko naprej in spredaj se mu je rezali noži na tanke kose, ki so krvavi padali spodaj na tla. Odrezalo mu je tako roko do ramena, preden se je stroj ustavil. Nesrečno ža so nemudno prepeljali v bolnišnico.

* **Nevaren požar.** Zmna tovarna upogajenega pohištva Rence & drug na Duplji pri Kamniku bi

«Ali smo vsi skupaj?» so se vpraševali tolovaji.

«Nekaj jih še manjka», je vedel debeli Janez.

Medveda je skrbelo, ali so jih ujeli biriči.

«Ubežali smo menda vsi», ga je pomiril ropar, ki ga je opiral.

«Prekleta smola!» so se jezili in očitali vodniku neprevidnost.

Medved jih je zavrnil: «Ali veste, zakaj smo bili poraženi?»

Roparjem niso bile znane podrobnosti, zato mu niso odgovorili.

«Zato, ker smo bili izdani», je nadaljeval razbojnik. «Krulac nas je izdal biričem.»

«Tega mu ne bomo nikdar pozabili.» — Roparji so škripali z zobmi in preklinjali vratarja. Njihova sodba se je glasila: «Smrt izdajalcu!»

«Živega bomo natakli na kol, kjer naj izdihne svojo grešno dušo», mu je Gašper odmeril kazen. «Ta noč nam mora ostati v trajnem spominu.»

V gozdu se lopovi niso upali muditi dolgo časa. Biriči so dobili ojačenje iz okolice. Tolikemu navalu bi se tolovaji ne mogli ustavi niti doha v gorskem taborišču. Prešibki so osolito sedaj, ko so jih močilci nekoliko prerahljali. Prirastka pa ni več, da bi se opomogli.

«Bežite!» jim je zapovedal voditelj. «Velite, da gre za življenje!»

«Pa ti?» so se čudili roparji njegovemu vedenju.

«Jaz ne morem nikamor», je omagoval Medved, sedeč na kamnu, ki je bil obrasel z mahom. «Pojdite in ne bojte se zame! Čuval se bom, da me ne

bodo ujeli. Rogaču pa povejte, da smo bili izdani. Kadar si odpočijem, pridem urno za vami.»

«Brez tebe ne gremo domov», so se soglasno uprli. «V smrt smo pripravljani iti, če bo treba; tukaj pa te ne pustimo za nobeno ceno.»

«Pojdite!» jim je prigovarjal. «Ne prodajajte po nepotrebnem svoje kože.»

«Ne gremo», se niso dali pregovoriti. «S teboj smo pripravljani živeti ali pa častno poginiti. Kakor hočeš.»

Razbojnik je zastokal: «Z vami ne morem iti... Noga mi čedalje bolj oteka... Glava mi je trudna in pred očmi se mi začena vrteči...»

Ropar, ki ga je spremljal, ga je prijel za roso čelo. «Poti se — vročina...» je omenil drugemu tovarišu. Ta je ukresal luč in posvetil v obraz razbojniku.

«Kri!» sta si pošepnila rokovnjača. «Nekje na glavi mora imeti hudo rano...»

Tolovaj je brž izdrl sabljo in odsekal dva pripravna kola. Napravili so nosilnico, na katero so položili ranjenca ter ga odnesli v gorovje.

V taborišču so mu pomagali v votlino. Ves izmučen se je zavalil na ležišče.

Poročilo, katero je prejel Rogač šele drugo jutro, je vplivalo porazno. Podivjanec ni imel poguma, da bi se bil razburil. Oj strahu pred biriči ni mogel govoriti. Slutil je, da bo treba bežati iz kraja, kateremu se je tako privadil. Nad vse mu je ugajala gorska samota.

Poglavar se je zavedel strašnih dejanj, ki ne bodo ostala brez posledic. Začutil je odgovornost

za vse zločine. Cigančka mu je prerokovala smrt na večalih. Iz strahu pred resnico jo je dal umoriti. Kakor oblak, ki zakrije sonce, mu je njena smrt zatemnila senco. Kdaj bo zopet gledal njeno jasno obličje!

V votlino pod skalovje je posijala jutrnja zarja. Iz kota, kjer je ležal Medved, se je čulo bolešno hropenje. «Najil se je», si je mislila Mana, zato se za Gašperja ni zmenila.

«Mana!» Razbojnik se je obrnil na ležišču. «Zojen sem. Vode mi prinesi!»

Dekle je odbrzelo s čutaro k studencu. Ko so je vrnilo, jo je postavilo k ležišču.

Medved se ni mogel geniti. «Dvigal me!» jo je prošil, naj mu pomaga sestri.

Sklonila se je ter ga prišla za glavo. Lopov je zaječal: «Boji! Primi me za ramo!»

«Gašper, kaj ti je?» se je prestrašila. «Ves si krvav... Ali si jo iztaknil?»

«Glava mi je trudna... Roke me boljše in noga mi čedalje bolj oteka...»

«Ali si ranjen?» je začela poizvedovati. «Zakaj me nisi poslušal? Pravila sem ti, da vas bodo namazali...»

«Bili smo izdani», je začel pripovedovati. Govoril je s slabotnim glasom.

Sredi pripovedovanja je nenažno utihnil. Mana ga je stresla. Skrbelo jo je, ker mu je zmanjkalo besede.

«Umrli boš», jo je sprelatela groza.

«Smrt je še daleč», je izpregovoril. «Kopriva ne pozobe.»

bila kmalu postala žrtev ognja. Le sročnemu naključju in hitremu nastopu gasilcev se je zahvaliti, da ni nesreča večja. Nočni čuvaj je opazil, kako je izvignil iz zgradbe, kjer je črpalna naprava za odvajanje žaganja, velik plamen. Nemudno je obvestil o tem mojstra, ki je sklical dupliške gasilce. Gasilci so bili izredno naglo na kraju požara, vendar ni mu pa gotovo ne bili kos, če jim ne bi prihiteli na pomoč homški. Zar ognja je bil tako močan, da so bili v Kamniku prepričani, da gori vsa tovarna. Zaradi tega so tudi kamniški gasilci odhiteli gasiti. Združenim domačim, homškim in kamniškim gasilcem se je posrečilo ogenj zaustaviti. Kljub temu je omenjena zgradba pogorela do tal. Po dvournem napornem in požrtvovalnem gašenju so se gasilci vrnili domov. Škoda znaša po približni ocenitvi 100.000 Din, zgradba je pa zavarovana samo za 50.000 Din. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno.

* **Samomor v cerkvi.** Nedavno je prišla v kapiteljsko cerkev v Novem mestu 22 let stara Frančiška Ljubijeva iz Dinje vasi, ki je služila pri gosp. šolniku v Bršlinu, in izpila večjo količino lizola. Napol nezavestno jo je našla neka ženska, ki je prišla v cerkev, in je nesrečnico povodla k primariju ženske bolnišnice g. dr. Červinki, ki jo je poslal v bolnišnico, vendar pa ji niso mogli rešiti življenja. Kaj je dekleta gnalo v to dejanje, zaenkrat še ni znano. Gotovo pa je, da v njeni glavi ni bilo vse v redu, kajti v mašno knjigo je napisala, da je isti dan zjutraj opravila sveto spoved in prejela sveto obhajilo.

* **Samomor mladega zidarja.** Nedavno popoldne se je vrnil 26letni, na Cesti na grad v Zavodni pri Celju stanujoči zidarski pomočnik Anton Koren iz mesta domov. Vrata vežnih vrat so bila zaklenjena, ključa pa ni imel pri sebi. Ob takih prilikah je šel mladi Koren vedno po ključ k očetu, ki je bil navadno pri sosedu. Usodnega dne pa je Koren razbil šipo na oknu in zlezal v stanovanje. Tam je peiskal svoj vežni ključ in ga vtaknil v ključavnico zaklenjenih vežnih vrat. Nato je stopil v sobo, vzal fiobertovko, si jo nastavil na levo stran prsi in sprožil. Kroglja ga je zadela naravnost v srce. Ko se je oče vrnil, je našel sina mrtvega. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

* **Pri Račah je gorelo.** Požar je upepelil v Brezoli pri Račah opuščeno gospodarsko poslopje in bleve veleposestnice Elze Bahlerjeve.

* **Nevarcn nočni požar.** Prejšnji četrtek okrog 2. zjutraj je začela goreti v Škocijanu hiša posestnika Franca Moleta. Ogenj je nastal na podstrešju. Na pomoč prihiteli Škocijanci so se takoj lotili re-

Ponos

perice in gospodinje je lepo, belo perilo, ki ga dá le

Riviera - terpentinovo milo

Zahtevajte ga povsod!

ševanja. Medtem so tudi škocijanski gasilci privlekli iz Gasilskega doma motorno brizgalno, ki je pa niso mogli spraviti v pogon, ker je bila zamrzla. Zato je odhitelo nekaj gasilcev v dom po ročno brizgalno. Škocijanci so medtem reševali, kar jim

je prišlo pod roke, zlasti tudi meso in slanino, ki sta se sušila na podstrešju. Posestnik Mole je namreč sušil meso skoro za ves Škocijan. Podstrešje je bilo polno mesa od več kakor desetih prašičev. Pogumni reševalci so vztrajali, dokler ni nastopila

«Videti si že čisto pri kraju...»

«Pa nisem. Ko se spočijem, mi bo odleglo.»

Ropar, ki se je priplazil v rožino, mu je pregledal rane. Našel jih je na glavi, na hrbtu in tudi na prsih. Desnica mu je bila prestreljena nad komolecem in prav tako tudi noga pod kolonom.

«Hodil ne bo več», je menil ropar.

Mana je pričela jokati. Ne toliko iz sočutja, kolikor iz strahu, da bo Gašper umri nespokorjen kot razbojnik. Dovolj je bil nesrečen, ker je zašel med tolovaje. Otet ga mora večne pogube. Vrag ne sme dobiti njegove duše.

«Pomagaj mi, ako si padar», je prosil Medved tovariša. «Huje mi je, kakor bi ležal na žerjavici.»

Rane so razbojniku še vedno krvavele. Ropar mu jih je obložil s pajčevino, kar mu je sicer ustavilo kri, ni pa pomirilo bolečine. Ranjencu je pretila nevarnost zastrupljenja.

Mana mu je stregla in prenišljevala, kako bi rešila izgubljenca. «Spovedati se mora», je sklenila v svoji potrti duši. «Tudi desnemu razbojniku je bilo odpuščeno.»

Toda kdo naj privede duhovnika v oddaljeno roparsko taborišče? Do najbližje fare mora biti namreč silno daleč. Pot v gorovje je ponoči jako nevarna, ker se ne vidi kamenja in korenin. Ponoči pa ni varno pošiljati po obhajilo. Duhovnik bi se morda ne odzval vabilu. Ali pa bi prišel v spremstvu biričev.

Svojo željo je odkrila razbojniku, katerega je bilo treba pripraviti na veliki trenutek. Medved pa se ni dosti zmenil za njene besede.

Potem ga je začela strašiti: «Gašper, umreti boš moral. Tukaj boš zaspal, a prebudil se boš v peklu...»

Razbojnika je pretreslo. Njegova mladost je koreninila v dobri vzgoji. Spomnil se je zlatih naukov svoje skrbne matere. Vest, ki je utihnila pred leti, se mu je ponovno oglasila. «Umri boš!» mu je bučalo v ušesih.

Mana se je sklonila ter ga vprašala, ali hoče umreti kot spokornik.

Razbojnik je molčal. Toda boj, ki je divjal v njegovi duši, se je bližal odločitvi. «Hočem», je naposled vdano prikimal.

«Ali se boš izpovedal?» se je glasila njena želja.

«Komu? Ali tebi?» je vprašal nejevoljno.

«Duhovniku», mu je odgovorila.

Gašper se je željno nasmehnil.

Mana je hitela k poglavarju. Povedala mu je, da je Medved nevarno ranjen. Njegovo stanje je prav resno ter ni gotovo, da bi še ozdravel. Prosila ga je, naj pošlje po duhovnika.

Sodrga, ki je bila zbrana pri Rogaču, se ji je posmehovala. Toda Mana se ni zmenila za neslane opazke. «Duhovnik mora priti», je vztrajala pri svojem sklepu. «Gašper ne sme umreti kot razbojnik.»

Rogač ni izrekel nobene sramotilne besede. Mana je stala pred njim kakor človek, ki ne prosí, marveč zahteva. Ropar ni imel poguma, da bi odklonil njeno željo. Hotel ji je ugoditi, saj sta bila z Medvedom dobra prijatelja. Treba je bilo samo še izbrati moža ter ga odposlati v dolino.

Tolovaji so se spogledovali in čakali, kdo bo prišel na vrsto. Nihče se ni upal ugovarjati.

«Kdo gre prostovoljno?» je vprašal poglavar in pogledal vsakega posebej.

«Biričem v past», je dostavil zmrušen razbojnik.

«V župnišču ni biričev», ga je zavrnil.

«Skupaj držijo. Vsi so enaki: župnišča in graščine», so trdili drug za drugim.

«Ako se nihče ne oglasi, ga bom določil jaz.» Njegovo oko se je zapirilo v najmlajšega tolovaja. «Ti si uren in spočit; kar hitro se preobleci.»

Lopov je sprejel povelje. Umil se je in oblekel kratka irhaste hlače, platneno srajco in pisan telovnik z debelimi srebrnimi gumbi. Vrat si je ovil s svileno resasto ruto. Klobuk s širokimi okraji mu je pokrival glavo. Tako se je prelevil iz umazanega rokovnjača v postavnega kmetkega fanta.

Mana ga je prosila, naj se med potjo nikar ne obira. «Da ne bo prepozno», je menila.

«Le urno se zasneči», je naročil poveljnik ter mu dal še dva spremljevalca, ki naj ga počakata v gozdu pod gorovjem.

VIII.

Podgorje, preprosta kmetška vasica, je ležala v ravni na drugi strani gorovja. Tu je bila župnija sv. Lenarta, katero je volil župnik Valentin, ki mu je bila obenem podložna vsa okolica. Mož ni bil več mlad, pa tudi starost ga še ni omajala. Dilete so ga vse vrline pravega dušnega pastirja.

(Dalje prihodnjic.)

neznosna vročina. Ogenj pa se je razširil še na konjsko stajo in senik, kjer je bila nakopičena znatna množina sena in slame. Gasilci so privlekli še ročno brizgalno in tudi motorno brizgalno se jim je posrečilo spraviti v pogon. Na pomoč so prišli še gasilci iz Grmovelj in Dobrovo. Motorna brizgalna, ki je srebala vodo iz Radulje, je v redu delovala, toda kar je gorelo, se ni dalo več rešiti. Pač pa se je velikemu naporu gasilcev posrečilo obvarovati domačije sosedov. Pohvaliti je treba škocijanske gasilce, da so bili takoj na kraju nesreče. Tudi dobrovskim in grmoveljskim gasilcem vse priznanje. Ni izključeno, da so ogenj podtaknili tatovi, ki so morda hoteli pokrasti meso.

* **Samomor starega posestnika.** V Smartnem pri Ljubljani so domači našli na postelji v nezavesti ležečega 58letnega posestnika Franca Pleška. Ker mu je iz ust udarjal oster vonj po lizolu in so našli kraj njega tudi izpraznjeno steklenico, so takoj zasumili, da je iz življenjskega obupa segel po strupu. Prepeljali so ga v bolnišnico, a vsaka zdravniška pomoč je bila zaman.

* **Dve avtomobilski nesreči pri Ptujju.** Nedavno so se zgodile v okolici Ptujja dve avtomobilski nesreči. Iz Ptujja je vozil z enovoznim vozom Ivan Heber, posestnik iz Oslušovec, proti domu. Od nasprotni strani je privozil tovorni avto, last tovarnarja olja Kranjca iz Fram. Ker je konj plašljiv, je Heber stopil z voza in držal konja za uzdo. Pri tem je prišel med voz in avto. Pri izogibanju pa je avtomobil sunil Hebarja v prsi s tako silo, da je obležal nezavesten. Zgodilo se je to v Borovcih. Isti avtomobil je ponesrečenca takoj odpeljal v ptujsko bolnišnico, kjer so ugotovili smrtonevarna poškodbe. — Nedavno je prišlo do nesreče med voznikom in avtomobilom na Bregu pri Ptujju. Iz Maribora je privozil Rudolf Murko, posestnik iz Svetinjec pri Sv. Urbanu, namenjen na svoj dom. Nasproti pa je privozil neki tovorni avto iz Maribora. Na ovinku pri Hellerjevi gostilni je zadel avto naravnost v konja, ki je dobil hude poškodbe. K sreči je šofer avto naglo zavrl in s tem omilil sunek, sicer bi lahko prišlo do večje nesreče.

* **Dva sirova zločina pri Kočevju.** Dne 21. t. m., ko je bil v Kočevju sejmski dan, je prišel kmalu zjutraj k 80letni vdovi Mariji Königovi v Šalki vasi posestnikov sin Willi Stimetz in se skoraj dve uri z njo razgovarjal. Vprašal jo je, kje so domači. Povedala je, da jih ni doma. Stimetz je videl, da sta sama. Napadel jo je z železnim orodjem. Žena se je takoj onezavestila. Ko je napadalec menil, da žitev leži mrtva, je začel brskati po predalih. Odnasel je 470 Din. Mirno je šel proti domu, se preoblekel in šel na sejem. Tam si je kupil lepe hlače. Medtem pa je napadenka prišla k zavesti in šla povedat sosedom, kaj se je zgodilo. Orožniki so bili nemudno obveščeni. Fanta pa je nekdo na cesti pokaral: «Kaj si vendar storil? Orožniki te bodo!» Spoznal je, da so mu na sledi, in zbežal je proti Črnomlju, a so ga že v sredo prijeli blizu Koprivnika. — Še drug zločin je bil izvršen v kočevski okolici. Isti dan so peljali skozi Kočevje vklenjeno mlado dekle iz Kačjega potoka (Otterbach) pri Mozlju. Ubila je svojo mater, ker ji je branila možitev. Pred orožniki se je skrila v seno, a se jim je oglasila, ko so la-ti začeli z bajoneti vbadati v seno.

* **Nočni napad.** V mariborsko splošno bolnišnico so prepeljali 40letnega kmečkega delavca Rudolfa Lubca iz Čagone, ki so ga v temi noči, ko se je vračal domov, sredi ceste napadli in ga z nekim topim predmetom tako obdelali po glavi in telesu, da so ga nezavestnega našli na cesti. Za pojasnitev dogodka se zanimajo orožniki.

* **Lovski tat ga je obstrelil.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali iz Tržiča 35letnega Antona Kuharja, ki jo kot lovec uslužben v revirju tržiškega tovarnarja g. Gassnerja. Pri obhodu po revirju je Kuhar na Tolstem vrhu naletel na neznanega lovškega tate, ki ga je s šibrami precej nevarno obstrelil po trebuhu in nogah.

* **Dojenčka je vrgla v sneg.** Razburljiv dogodek so doživeli tri dni pri posestniku Rožkarju Antonu v Selnici ob Muri. K Rožkarjevi viničarki Kebričevi Kristini je prišla služkinja Potčeva Julijana iz Sel-

nice ter ji prinesla svojega deset dni starega nezakonskega sinčka, kateremu je oče sin omenjene viničarke. Potčeva je hotela izročiti otroka stari materi, ker ga sama ne more imeti pri sebi v službi. Kebričeva pa se je branila, da bi vzela otroka. Med obema je nastalo prerekanje in prepiranje, ki ga je končala Kebričeva tako, da se je obrnila in odšla. Potčeva je gledala nekaj časa za njo, nato pa se je razjezila, vrgla je otroka v sneg ter odšla nazaj k svojemu gospodarju. K sreči za mlado življenje je gledala prizor Rožkarjeva žena, ki je takoj skočila iz hiše ter vzela siromačka iz mrzlega snega in ga prenesla v hišo. Otroka so Rožkarjevi obdržali, brezsrčno mater pa so orožniki naznanili sodišču.

Naročnikom „Domovine“!

Plačajte naročnino brez vsakega odlašanja, da boste imeli potem mir pred opomini in položnicami. Naročnina je ista, kakor je bila, malenkostna. Za vse leto znaša 36 Din (za inozemstvo 48 Din), za pol leta 18 Din (za inozemstvo 24 Din). Ta znesek je kmalu zbran, zlasti v družinah, kjer «Domovina» več članov bere in lahko vsak nekoliko prispeva. Brez «Domovine» pa naj ne bo nobena družina in tudi nihče, ki si samostojno služi kruh, ker znesek, ki ga «Domovina» zahteva za naročnino, zmore pri dobri volji vsakdo. Denar, ki ga izdate za naročnino, ni zavržen, ker Vas odškoduje zanj «Domovina» z domačimi in tujimi novicami, z lepimi povestmi in praktičnimi nauki življenja v obilni meri.

Pozivljemo tudi vse one, ki dolgujejo še kaj na naročnini za lansko leto, da poravnajo dolg že v tem mesecu, ker drugače jim bomo prenehali pošiljati list.

UPRAVA «DOMOVINE».

* **Strahovalci Slovenskih gor in Dravskega polja pred sodniki.** Tri dni se je vršila pred velikim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča obravnavo proti trem nevarnim vlomilcem in roparjem, ki so lani od marca do julija vznemirjali prebivalstvo Slovenskih gor in Dravskega polja z ropanjem in rokovnjaštvom. Na zatožni klopi so sedeli 23letni posestnikov sin Matija Damiš brez stalnega bivališča, 24letni brezposelni delavec Anton Tomašič brez stalnega bivališča in 22letni viničar Janez Grašič iz Ceroveca. Obtoženi so bili, da so izvršili več kakor 20 tatvin, vlomov in ropov. Pri obravnavi so vsi trije obtoženci priznali svoje grehe. Veliki senat je vse tri spoznal za krive ter je Damiša obsodil na 11 let težke ječe in trajno izgubo častnih državljskih pravic, razen tega pa še na pridržek v zaporu po prestani kazni, ker je vobče nevaren. Tomašič je bil obsojen na 20 mesecev težke ječe ter izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let, Grašič pa na dve leti in šest mesecev težke ječe ter izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let.

* **Drzna tatvina** je bila izvršena nedavno dopoldne na Hradeckega cesti v Ljubljani, kjer je tat odnesel trgovcu Karlu Češnovarju blagajno s približno 70.000 Din gotovine. Češnovarjevi so čuli, da je nekdo premaknil na vratih zapah in trgovec Karel, ki je slutil, da nekaj ni v redu, je naglo stekel po stopnicah v stanovanje, kjer je takoj opazil, da je bil okraden. Nemudno je o tatvini obvestil policijo. Vse poizvedovanje policije pa je bilo doslej zaman, pač pa so našli na Golovcu prazno blagajno.

* **Priči je hotel ustreliti.** Pred sreskim sodiščem v Novem mestu je imel pred dněvi 33letni kočar Bartol Josip s Hraba razpravo s posestnico Mežnarjevo Alojzijo iz Velikega Orehka. Bartol je tožil posestnico zaradi kršitve kupne pogodbe za neko gozdno parcelo in enega prašiča ter je pravdo iz-

gubil. Pri sodišču se je Mežnarjeva, ki je prvotno prodala parcelo njemu, pozneje pa boljшему ponudniku, sklicevala na neveljavnost pogodbe. Da je temu res tako, sta prisegli tudi dve priči, Klobučar Janez in Sega Franc, oba posestnika iz Velikega Orehka. Izguba tožbe pa je Bartola tako razburila, da je predzadujo sredo zjutraj pograbil puško in se napotil v Veliki Orehek z namenom, da se nad pričama mašuje. Ko je oba posestnika zvalil skupaj, je nenadno skočil izpred obeh nekaj korakov v stran in z vzklikom «Kaj sta mi storila?» sprožil dva strela, ki pa k sreči nista dosegla svojega smotra. Sega je zbežal v hlev, kjer se je skrila za živino, Klobučar pa se je po strelu iz strahu zgrudil na tla. Po oddanih strelah je Bartol zbežal pred razjarjenimi vaščani domov. Pri begu je imel še vodno puško pripravljeno za strel. Bartol, ki je bil trdno uverjen, da je Klobučarja ubil, se je prišel sam javit orožnikom. Ko je izvedel, da Klobučar ni ustreljen, je izjavil, da mu je zelo žal, ker ni dosegel svojega namena. Orožniki so mu odvzeli na domu lovsko puško in orožni list, njega samega pa oddali v zapore okrožnega sodišča.

* **Dekle in sebe je hotel ustreliti.** Iz Marenberga nam pišejo: Fant in dekle sta se sprla. V nedeljo 20. t. m. je hotel fant vzeti dekle s seboj na smučanje, pa se mu je dekle skrilo pri svoji prijateljici. Poiskal jo je in ji prigovarjal, naj gre z njim. Ko je spet odklonila ponudbo, je fant v razburjenosti potegnil samokres, a v njem menda ni bilo patronov. Ker se je pozneje uril v srečanju, si celo naročil krsto in dekletu še zmerom grozil, so ga orožniki, ki jim je bilo to javljeno, artilirali.

* **Drzna tatvina v samostanu.** V prilično kratkem razdobju je tat štirikrat obiskal novomeški frančiškanski samostan. Novomeščanom je gotovo v spominu še cerkven rop v tej cerkvi. Kmalu potem je neznan tat izpraznil pušico v cerkvi, lansko leto junija je tat odnesel 400 Din in 14. t. m. je vlomil s ponarjenim ključem v celico g. samostanskega gvardijana in odnesel 1090 Din. Za tatvino se je zlikovec poslužil zgodnjih jutrnjih ur, ko je g. gvardijan maševal v cerkvi. Ko je g. gvardijan opazil tatvino, jo je prijavil orožnikom, ki so tatu izsledili v osebi Jožeta Dorenčiča, po poklicu mizarja. Osumljenec je tudi lansko leto kradel v samostanu. Tedaj mu je g. gvardijan prestopok odpustil. Pri Dorenčiču so našli nekaj izpiljenih ključev, pokradeni denar, razno obleko, čevlje in še neke druge malenkosti.

* **Neznan tat je okradel spečo starko.** V eni zadnjih noči je neznan tat okradel 80 let staro kočarico Marijo Dacarjevo v Senčurju, ko je spala. Vlomilec je moral biti domačin, ki je točno vedel, da ima starka denar.

* **Dr. Artuković v beograjskih zaporih.** Dr. Andrijo Artukovića, odvetnika iz Gospiča, ki so ga francoska oblastva izročila jugoslovenskim zaradi dejanj po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi, so 21. t. m. prepeljali v Beograd, da ga izroče državnemu sodišču za zaščito države. Dr. Artukovića niso med vožnjo ne v Beogradu zasliševali.

* **Razkrinkan požig.** O velikem požaru pri Sv. Barbari v Halozah, kjer so zgoreli obširno gospodarsko in stanovanjsko poslopje trgovca in gostilničarja Zige Primožiča lani decembra, smo že pred časom poročali. Zgorel je tudi ves trgovinski inventar, mnogo blaga pa je bilo pokradenega. Skupna škoda se ceni nad 600.000 Din. Takrat se je domnevalo, da je bil ogenj podtaknjen iz maščovanja. Ta domneva pa se je od vsega začetka videla sumljiva. Ljubljanska policija se je za zadevo začela podrobneje zanimati, zlasti ker je šlo za nadpolmilijonsko škodo, ki bi jo morala plačati zavarovalnica. Policija je uvedla širokopotezno zasledovanje in sta v Ptuj dospela policijski inspektor g. Zajdela in policijski podnadzornik g. Mrhar, ki sta se skupno z orožniškim vodnikom podporočnikom g. Smiljaničem udležila intenzivne preiskave, katere posledica je bila aretacija lastnika in njegovega komplicja Jakoba Majcenoviča, brezposelnega ključavničarja iz Gruškoveca v Halozah. Oba sta po dogovoru nanosila na podstrešje suhih,

smolnatih borovih trsk ter jih zažgala tako, da je ogenj nastal v trdi noči. Mislila sta, da bosta tako in seboj zabrisala vsako sled. Prvi je osumljen kot esnovatelj, drugi pa kot izvršilec. Oba sta po dolgotrajnem zasliševanju pod težo neizpodbitnih dokazov skesano priznala svoj čin. Odvedena sta bila v ptujske sodne zapore. Primožič je živel v skrajno slabih gmotnih razmerah in je bilo njegovo posestvo zadolženo. Razen tega pa mu je bila odvrzeta še kmečka zaščita, kar vse ga je dovedlo do obupa. Število požarov v ptujskem srezu presega že vse meje, saj je bilo v srezu v razdobju dveh let nad 140 požarov. Nedvomno niso vsi ti požari zgolj nesrečna naključja ali pa čini maščevanja. (Hlastava so začela voditi za požare najstrožje preiskave.

* Potrjena obsodba sester Julijane in Jožefine Montelovih. Kasacija je potrdila sodbo, s katero je lani novembra okrožno sodišče na Sušaku obsodilo Julijano Montelovo na dosmrtno, njeno mladoletno sestro pa na 20letno težko ječo, ker sta umorili sušaškega veletrgovca Mirka Udina. Ohsojenki bodo sedaj s Sušaka odvedli v zagrebško žensko kaznilnico.

* Ponarejevalec denarja prijet. V Ptuj in okolici so se že večkrat pojavili v prometu ponarejeni 10dinarski novci. Ptujskemu orožništvu se je zdaj posrečilo izslediti ponarejevalca. Pri D. v Hajdini se je zglasil berač Fajt in mu je D. ponudil v prodajo dva ponarejena 10dinarska kovanca za enega pravega kovača. Fajt je na to pristal. To kupčijo pa je opazil neki možki, ki je zadevo ovadil orožnikom. Na podlagi te prijave so orožniki D. aretirali. D. zanika, da bi sam ponarejeval denar. Preiskava se nadaljuje.

* «Denar ali smrt!» Ta vzklik je veljal poštnemu slugi Mačku od mariborske postaje pošte, ko je šel ob štirih zjutraj v službo mimo Treh ribnikov. Iz za drvesa sta hušknila predenj možki in ženska ter ga hotela zagrabiti. Maček se je iztrgal in bežal proti Tomšičevemu drevoredu. Ko sta neznan možki in ženska videla, da je bil njun poizkus roparskega napada zaman, sta izginila v gozdu za Tremi ribniki.

* Fantovska bitka s smrtnim izidom. Med fanti iz Stojncev na eni strani in iz Male vasi in Gajevcev na drugi strani je tla dolgotrajna mržnja. Malovaščani in Gajevčani so se dogovorili, kako bodo neke noči v novembu lanskega leta navalili na Stojncane, ki so napovedovali, da pridejo omenjeno noč v Malo vas vasovat. Ko so zaslišali bližajoče se in pojoče Stojncane, so se Malovaščani oborožili s koli, noži, ročicami in drugimi takimi sredstvi. Gajevčani pa so bili pripravljeni, ako bo treba Malovaščanom pomagati. Na mah so bili Stojncani obkoljeni. Vnela se je bitka. Na mestu vroče in krvave bitke sta obležala v krvi Stojncan Franc Čuš, posestnikov sin, in ob njem drugi Stojncan Jakob Kodrič. Čuš je nekaj dni zatem umrl. Pri zaslišanju je prevzel nase krivdo Janez Svenšek, ki pa je pozneje izpovedal, da so se fantje med seboj dogovorili, naj bi on prevzel krivdo nase, češ da ni bil še kaznovan. Izdal je tri druge fante. Vsi štirje so te dni sedeli na zatožni klopi pred mariborskim malim senatom. Janez Svenšek je bil obsojen na šest let in dva meseca robije, Martin Janžekovič na pet let in osem mesecev robije, Alojzij Janžekovič in Franc Pošnarič na pet let strogega zopora.

* Vlomilci pod ključem. Po Gorenjskem, zlasti okrog Radovljice, Bieda in v okolici Kranja, se je pred tedni potepala izredno nevarna vlomilska družba, ki so jo sestavljali zlikovci Bregar, Pangerc, Urh in Gregor Vižintin. Odnášali so vse, kar jim je prišlo pod roke, najrajši pa so seveda posegali po denarju in po dragocenostih. Orožniki so bili vlomilcem pridno za petami, vendar jih niso mogli tako kmalu spraviti na varno. Vlomilci so se znali spretno skrivati. Vlamljali so najrajši ponoči. Bregarja, Urha in Pangercia so orožniki slednjič vendarle izsledili in prijeli. Vižintin pa je odnesel pete in pobegnil proti Ljubljani. Skrival se je po mestu, te dni pa ga je prignal najbrže glad na policijo, kjer se je javil sam. Vižintin šteje 29 let in je doma iz Renč v Julijski Krajini. Istega dne sta bila

prijeta tudi mlada vlomilca Anton in Vinko, ki sta v družbi z Valterjem izvršila vlom v stanovanje gostilničarja Josipa Cigliča na Mestnem trgu v Ljubljani. Takrat so mladi vlomilci odnesli iz Cigličevega stanovanja 4900 Din gotovine. Pozneje so poizkusili vlomiti še v Pavlinovo trgovino na Tržaški cesti. Tu pa so imeli smolo in je bil Valter kmalu aretiran. Tone in Vinko sta se še skrivala, pa ju je policija zalotila na njunih domovih in prijela.

* Požar na Viču. Nedavno zvečer je pričelo goriti pri Francu Vovku za Robežnikovo gostilno na Viču pri Ljubljani. Pogorel je skedenj, krit z opeko, z vso zalogo sena, drv in s slamoreznicjo. Prihтели so sicer gasilci z Viča in z Brda, toda zaradi oddaljenosti vode se je gašenje precej zamudilo. Domnevaajo, da je ogenj podtaknila zločinska roka.

Nekoliko povečan proračun naše banovine

Za zasedanje banovinskega sveta, ki je sklicano za ponedeljek 4. februarja, je banska uprava že sestavila predlog proračuna za leto 1935/36.

Po tem predlogu so zvišani nasproti sedanjemu proračunu izdatki za vse oddelke, razen za tehničnega. Celotni proračun dosega vsoto 89 milijonov dinarjev nasproti 85 milijonom sedanjega proračuna. Med postavkami izdatkov je največja za tehnični oddelek (vzdrževanje in gradnja cest in mostov, regulacija rek itd.), ki znaša 32 milijonov dinarjev in je nasproti tekočemu proračunu znižana za tri in pol milijona. Sledijo postavka oddelka za socialno politiko in narodno zdravje v znesku 18 milijonov dinarjev, potem finančni oddelek (13 milijonov), kmetijski oddelek (9 milijonov), prosvetni oddelek (7 milijonov), splošni oddelek (6 milijonov), oddelek za trgovino in industrijo (dobra 2 milijona) in rezervni krediti in upravni oddelek z manjšima zneskoma.

Dohodki se delijo v predlogu novega proračuna takole (v oklepajih številke za tekoči proračun): banovinske doklade 39 milijonov (48 milijonov); torej znižanje v novem proračunu za 9 milijonov, trošarine 23 milijonov (nad 20 in pol milijona); torej povišanje v novem proračunu za 3 in pol milijona, davščine in takse skoro 24 milijonov (skoro 13 milijonov); torej povišanje za okrog 11 milijonov, dohodki iz prejšnjih let 1 milijon (2 in pol milijona); znižanje za 1 in pol milijona, razni hododki 1.2 milijona (1.2 milijona) in državna dotacija 1 milijon (1 milijon). Podrobnosti novega proračuna bomo objavili prihodnjic.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

MINISTER DR. KRAMER NA SEJI SRESKE ORGANIZACIJE JNS V PTUJU.

V petek dopoldne je bila v Narodnem domu v Ptujju širša odborova seja sreske organizacije JNS za ptujski sodni okraj. Seje so se udeležili zastopniki vseh občinskih organizacij JNS in vsi župani ptujskega sodnega okraja. Otvoril je sejo neumorni predsednik ptujske sreske organizacije, banovinski svetnik g. dr. Senčar. Pozdravil je vse navzočne, posebno toplo pa glavnega tajnika stranke, ministra g. dr. Kramerja, ki je prihletel med ptujske prijatelje, da jim poroča o političnem položaju. V preglednem poročilu je g. dr. Kramer podal nazorno sliko razvoja naše notranje in zunanje politike vse od smrti kralja Uedinitelja do zadnjih priprav za senatorske volitve. S posebno pozornostjo so sledili poslušalci njegovim izvajanjem o gospodarskih ukrepih Jevtičeve vlade ter odobravalii novega duha, ki je zavel v našem finančnem gospodarstvu z nastopom ministra g. dr. Milana Stojadinovića.

Zatem je obširno poročal o delu slovenskih poslancev v narodni skupščini g. Lovro Petrovar. Zanimivo je bilo tudi njegovo poročilo o delu za potrebe ptujskega sreza, pri katerem je dosegel za svoje volilce kljub današnjim hudim razmeram prav lepe uspehe. Poslančovo poročilo o pomožni

akciji, za katero je bilo nabranih iz raznih virov nad pol milijona dinarjev, tako da je bilo v srezu preskrbljeno preko najhujših časov mnogo brezposelnih ljudi, je bilo najboljši dokaz, kako skrbno s tihim, a tem požrtvovalnejšim delom naši poslanci za svoje sreze.

Za poslancem g. Petrovarjem je poročal o lepem razvoju JNS v ptujskem sodnem okraju sreski tajnik JNS g. dr. Fermevc. Z upravičenim ponosom je pokazal na uspehe treznega dela narodnih mož med našim narodom, ki se vse bolj oklepa JNS, globoko ceneč njeno pošteno voljo, pomagati narodu in državi v današnjih hudih časih. Nič manj ni bilo zanimivo poročilo ptujskega župana gosp. Lavoslava Jeršeta o akciji ptujske občine za omiljenje brezposelnosti v njenem območju s pomočjo javnih del, predvsem regulacij.

Po poročilih se je razvila živahna razprava, v katero so posegli s tehničnimi predlogi znanimi nasveti med drugimi gg. Sagadin, Vrecko, Berkič in Brus. Lepo uspeli sestanek je zaključil predsednik dr. Senčar s pozivom vsem navzočnim županom, da enodušno volijo v nedeljo 3. februarja senatorsko kandidatno listo JNS.

SODRAŽICA IMA ELEKTRIČNO LU

Sodražica, januar...

Tudi elektrifikacija našega trga bo skoro končana. Vodstvo Kranjskih deželnih elektrarn je hitelo z gradbo daljnovoda in krajevnega omrežja, tako da uživamo dobroto moderne luči že od božičnih praznikov. Zasluga za to gre občinskemu odboru in še posebej predsedniku gosp. Evgenu Ivancu, ki je največ pripomogel, da se je uresničila naša dolgoletna želja, kakor tudi Posojilnici v Sodražici, ki je prevzela denarno stran. Zahvaljujemo se ravnatelju KDE g. inž. Miklavcu in g. inž. Frasnu, po katerega načrtu se elektrificira naša občina v naše popolno zadovoljstvo. Zahvalo pa izrekamo ob tej priliki tudi bankskemu svetniku g. Ivanu Arku iz Ribnice in obratovodji g. Stanku Oražmu iz Kočevja, ki sta se mnogo trudila, da je prislo že zdaj do elektrifikacije ribniške doline.

Doslej je že okoli 50 naročnikov, a tudi ostali že težko pričakujejo prilike, ki jim bo omogočila napeljati to prijetno luč v svoje hiše. Župna cerkev je v veselje vseh župljanov najmoderneje razsvetljena, kar je spet zasluga občinske uprave. Nov dokaz, da se da v slogi napraviti marsikaj koristnega in dobrega. Gospodarski odbor z g. Ivanem Kovačičem na čelu je tudi ukrenil vse potrebno, da bo cestna razsvetljava v najkrajšem času urejena. Ko bo končano delo po trgu, se bo nadaljevala napeljava v bližnji vasi Zamostec in Jelovec, s čimer bo prva etapa elektrifikacije naše občine zaenkrat dogotovljena. Druga etapa, v kateri so zapopadene vasi Zapotok, Vince, Nova Stifla in Lipovčica, se bo pričela najbrž že to jesen.

PREKMURSKI GLASNIK

Iz gradu v Pristavi ukradeni demanti. Mariborsko državno tožilstvo je uvedlo tožbo proti dveh mladima aretirancema, pri katerih so se našli razni zlati prstani in drugi dragoceni predmeti, ki so bili izginili iz gradu grofica Ernestine Batianyjeve v Pristavi v Prekmurju. Med ljudmi v Prekmurju je splošno veljalo, da je grofica Batianyjeva zelo bogata, saj je skoro vsak otrok vedel, da predstavlja zlatnina, zlasti pa dragoceni kamni, ki jih je imela pri sebi, visoko vrednost. Bilo je na Silvestrovo, ko se je pri grofici oglašil neki Kovačič in zaprosil za prenočišče. Grofica je služkinji naročila, naj neznancu pripravi ležišče. Ko so pa v gradu drugo jutro vstali, ni bilo o neznancu ne duha ne sluha. Z njim vred je izginilo precej perila in tudi nekaj srebrnine. V stransko sobo je bilo vlonuljeno, omare so bile s silo odprte. Čez 15 do 20 dni, ko grofica ni bilo doma, so neznani rokovajuči vdrli v notranje prostore. Vrata so odprli s ponarejenim ključem, omare in predale pa z nekim ostrim predmetom, menda bajonetom. Ko se je grofica vrnila zvečer domov in stopila v no-

trajne prostore, je takoj opazila, da so obiskali grad vlomilci. Ugotovila je, da sta izginili dve zlati zapestnici, več dragocenih zaponk z briljanti in demanti, potem več zlatih, briljantnih in demantnih prstanov, zlata ženska ura z verižico, razen tega še posebna izredno dragocena zaponka z demanti, briljanti in dragocena stoječa ura. Računa se, da je bila tatvina z odnesenimi dragocenimi kamni vredna okrog 150.000 Din. Grofica je o vlamu takoj obvestila orožnike, ki so uvedli preiskavo. Ugotovili so, da se je vlam izvršil popoldne, ko je služkinja pri krmiljenju svinj slišala neko žvižganje na piščalko. Ni pa temu pojavu posvetila nobene posebne pozornosti, ker se žvižganje ni ponovilo. Na podlagi nekaterih značilnih sledov, ki so jih pustili rokovanjaci za seboj, so orožniki zaprli dva mlajša možka, ki sta na nekem mostu stražila. Pri obeh so se našli dragoceni predmeti, ki jih je grofica Batianyjeva spoznala za svoje. Zadeva se bo dokončno razčistila pri mariborskem okrožnem sodišču. Vse kaže, da je skrivnostni gost na Silvestrovo v zvezi z drugim vlomom.

NAŠI NA TUJEM

Slovenci v Ameriki. V Broughtonu je bil v rudniku ubit 57letni France Cvetan. Pokojnik je bil doma iz Prema na Notranjskem. V Ameriki je zapustil dva brata. — Po skoro enoletnem trpljenju je v Clevelandu umrl Alojzij Rudman iz vasi Ardove pri Raki na Dolenjskem. V Ameriki je bival 32 let. — V Chicagu je umrl Anton Benčan. Pokojnik je štel šele 27 let in se je rodil v Ameriki. Za njim žalujejo starši in sestra. — V Durant Cityju je za vedno zatisnil oči Alojzij Balant. Pokojnik se je rodil leta 1896. v vasi Stefanu, občina Trebnje. Zapustil je ženo, v starem kraju pa mater in sestro. — V Milwaukeeju je umrl 62letni Anton Najzer, doma iz Makol na Štajerskem. Podlegel je želodčnemu raku. Pokojnik je bival 30 let v Ameriki. — V mestni bolnišnici v Chicagu je umrl Josip Legan, po domače Pohov, star 38 let. Za pokojnikom žalujejo oče, trije bratje in pet sester. — V Clevelandu so pokopali Marijo Petkovo, rojeno Jernejčičevo. Pokojnica je učakala 42 let; doma je bila iz Zagradca-Fužine. V Ameriko je prišla pred 32 leti. — V Frontenacu je umrl 30letni Alojzij Slak. Za pokojnikom žalujeta mati in brat. — V Fredericu je umrl v starosti 42 let France Turšič. Pokojnik je bil doma iz Borovnice. Zapustil je ženo in tri nepreskrbljene otroke. — V božični noči je postala žrtev požara 97letna vdova Marija Trupajeva, stanujoča v lastni hiši v Clintonu. Drugega dne so aretirali sina Janeza, ker je bil ob času ognja drugod in tako pijan, da niso mogli z njim govoriti. Oblastva domnevajo, da je najbrž sam zažgal domačijo. — Na progi med Clevelandom in Cincinnatijem je nedavno skočil s tira vlak, pri čemer so bili trije potniki ubiti. Žrtev nesreče pa je postal tudi kurjač Janez Skolar, ki je za posledicami dobljenih poškodb v bolnišnici v Columbusu umrl. Zdej iščejo oblastva zločinca, ki je premaknil kretnico in povzročil strahovito nesrečo.

Iz Buera-Hassela (Nemčija) nam pišejo: Dne 6. t. m. popoldne je imelo naše Jugoslovensko delavsko društvo »Edinost« v dvorani gosp. Heihoffa sestanek. Dvorana je bila lepo okrašena in jo imela sliki našega blagopokojnega kralja in Nj. Vel. kraljice Marije z zastavicami v naših narodnih barvah. Sestanek je otvoril v nabito polni dvorani prvi predsednik g. Rogina, ki je navzočne pristržno pozdravil z željo, da bi bili srečni v novem letu. Posebno je pozdravil zastopnika naše zveze, zveznega tajnika gosp. Mažgona. Ko je godba odigrala našo narodno himno »Bože pravde«, nam je g. predsednik govoril o blagopokojnem kralju Aleksandru Uedinitelju in se mu zahvalil za vse delo za naš narod. Njegovi zadnji besedi »Čuvajte Jugoslavijo!« nam bosta ostali v trajnem spominu in se bomo po njih ravnali v našem bodočem življenju. Navzočni so v čast blagopokojnemu kralju vzkliknili trikrat »Slava mu!« Ko nas je nato govornik

spomnil rojstnega dneva Nj. Vel. kraljice Marije, matere in vzgojiteljice našega mladega kralja Petra II., smo vsi z navdušenjem izrazili zvestobo njemu, vsemu kraljevskemu domu in naši domovini kraljevini Jugoslaviji s trikratnim »Živel!« — Nato je godba zaigrala »Lepo našo domovino«. Sledil je govor zveznega tajnika g. Mažgona, ki nam je obravnil delo našega blagopokojnega vladarja za naš narod, našo državo in za mir med vsemi narodi. Pozdravil je pristržno naš sestanek in izrazil veselje, da je društvo pristopilo k zvezi naših narodnih društev. Zatem se je vršilo božično obdarovanje naših malčkov. Pod božičnim drevescem so nam otroci zapeli več božičnih pesmic, nato pa so bili obdarovani z lepimi darili. Da nam je bilo moči obilnice obdarovati naše malčke, se moramo v prvi vrsti zahvaliti zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolbi za izposlovanje podpore, našemu g. konzulu v Düsseldorfu in njegovi cenjeni g. soprogi pa za lepa darila. Nato se je poslovil od nas zvezni tajnik g. Mažgon, in predsednik g. Rogina je zaključil prireditve z željo, da ostanemo zvesti naši domovini in složni med seboj, kar je nujna potreba za nas v tujini, če hočemo biti deležni spoštovanja med drugimi narodi. Potem se je razvila pri domači pesmi pristržna slovenska zabava, pri kateri smo ostali do pozne noči. — Dne 15. novembra lani je v »Domovini« nekdo iz Marla na Westfalskem trdil, da hodi naše društvo v Buera-Hasselu svojo pot. Temu piscu odgovarjamo, da nam ne more zlepa navesti kakšno izmed naših društev na Westfalskem in v bližini, ki bi bilo toliko žrtev doprineslo za našo domovino, kakor je to storilo društvo v Buera-Hasselu. Trinajstletni obstoj našega društva nam najbolj dokazuje, da je društvo vse napade, ki so izvršili nanj od avstrijskega Kampfringa in od Nemškoavstrijske zajednice, z velikim uspehom odbilo, čeprav je bilo za nekaj časa samostojno. Društvo je z uspehom odbijalo tudi one napade, ki so prihajali iz bližnje okolice iz vrst naših ljudi, ki niso mogli zaradi svojih osebnih interesov mirno gledati na dober in uspešen razvoj našega narodnega društva v Buera-Hasselu. Naše društvo se je zmerom borilo z nasprotniki našega naroda in naše države ter ni nikdar krenilo s poti narodne zvestobe. Zraven tega se je borilo z uspehom za edinost Jugoslovenov v tujini. Če ne bi bilo našemu društvu za vzajemnost in edinost med nami, ne bi bilo pristopilo k Zvezi naših narodnih društev v Nemčiji. Nihče nima povoda, da bi naše društvo poniževal. Omenjeni dopisnik naj torej popravi takratni očitke.

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vsi vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris; Holandija: št. 1458-66. Ned. Dicnst; Luksemburg: št. 5967. Luxembourg — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

ŽENSKI VESTNIK

Če mora kosilo čakati

S kosilom ali večerjo mora gospodinja večkrat čakati, če ne pridejo vsi člani družine hkratu k mizi. Kako jedila tedaj shranimo, da nam ostanejo sveža in okusna, o tem hočemo dati tu nekaj nasvetov.

Juhu, ko je enkrat kuhana, postavimo h kraju štedilnika, da ostane vroča, a naj ne vre več. Vložke za juho zakuhamo v kropu; ko je kuhano, ocedimo, stresmo v skledo in skledo postavimo na krop ali vauj. Vsakemu članu zamulniku damo na krožnik, kar smo zakuhali za juho, in nalijemo na to vročo juho. Meso iz juhe pustimo zmerom do uporabe v juhi. Prikuha, bodisi zelenjave ali pa pražen krompir, še celo zmešan krompir, ne izgubi na okusu, če jo postavimo v krep. Cvetača, ko je

kuhana, postavimo h kraju, da ne more vreti, a ostane vroča in jo šele zadnji trenutek zabelimo ali polijemo z omako. Pa tudi že zabeljena cvetača, če jo postaviš v krop, ne izgubi na okusu.

Prav tako ravnaj z umetnimi juhami in sploh z vsemi ječmi. Jed v posodi postavi v krop, a naj ta krop ne vre, samo vedno enako vroč naj bo. Tudi omake ostanejo okusne in se ne zgostijo ali pokuhajo, če čakajo v posodi in v kropu.

Počeno meso, razne pečenke, ko so gotove, vzamemo iz soka na krožnik. Sok v kozi dogotovimo in ko je gotov, ga prilijemo v majhno kozo, ki jo postavimo v krop. Pečenko denemo nato na obrnjen krožnik in jo s krožnikom vred postavimo nazaj v kozo, v kateri smo jo pekli, koza pa postavimo v pečico. V kozo pa damo poprej malo vode, da se nam ne smodi. Pečenka je na krožniku tako dvignjena in se zaradi tega ne more peči dalje, ostane pa topla in sveža. Isto velja za pečeno perutnino, pljučeno pečenko, divjačino, bržolo, in podobne jedi.

Pri močnatih jedeh je pa malo huje, obraniti jih svaže. Posebno je nemogoče, da bi čakal narastek, ker narastek, ko je gotov, mora takoj na mizo, sicer se sesede. Puding lahko ostane še 10 minut v kropu, ko je kuhan, le krop ne sme dalje vreti. Bolj preproste močnate jedi lahko čakajo; tako emoki, rezanci, žličniki in drugo. Te jedi pustimo enostavno v kropu, le vreti ne smejo. Ali jih pa izgotovimo in postavimo v krop. Še celo praženec ostane svež in okusen, če je pokrit in čaka v kropu.

Solato od zelja, kumar, fižola tudi izgotovimo; izgotovljena lahko čaka, ne da bi izgubila na okusu. Le zeleno solato ali berivko moramo šele zadnji trenutek pripraviti. Redkvice pustimo do uporabe v vodi, ker postanejo sivkaste in izgubijo lepo rdečo barvo, ko se posuše.

Crno kavo tudi lahko prej skuhamo in jo postavimo pokrito v krop. Kavo moramo vedno dobro pokriti, da se ne razliši. Pokrita pa moramo držati tudi vsa druga jedila, da se ne razlišijo in obenem ne shlade.

Za kuhinjo

Bavarski krofi. Postavi kvasec, da vzhaja, in sicer dve dekli kvasca, osminko litra mlačnega mleka in žličko sladkorja. V skledo stresi pol kile suhe ostre moke, ki jo pa pred uporabo segrej. Zdej stresi v moko vzhajani kvasec, eno jajce, 10 dek raztopljenega sirovega masla, malo soli, od cele limone naribano lupinico in toliko mlačnega mleka, kolikor ga testo potrebuje. Nato testo dobro stepaj, da se delajo mehurji. Testo posuj z moko, ga s toplim prtičem pokrij in postavi na toplo, da dobro vzhaja. Vzhajano testo stresi na desko, posuto z moko, in ga razvaljaj za dva centimetra na debelo ter izreži z obodeem za krofe. Vsak krof v sredini pritisi s prstom, položi na desko, potreseno z moko, pokrij s prtičem in postavi na toplo, da vzhaja. Ko so krofi vzhajani, jih na masti ocvri. V jamico, ki si jo napravila s prstom, daj mezo. Krofe posladkaj in daj tople na mizo. Testo pa, ki je ostalo, ko si krofe izrezala, še enkrat dobro stepi in ko spet vzhaja, ga razvaljaj in zreži kakor prvičkrat.

Nadevana jajca. Skuhaj trdo pet jajc. Jajca naj vro samo 12 minut, ker sicer postanejo rumenjaki črni. Kuhana jajca položi v mrzlo vodo, nato jih oluči in po dolgem prereži. Rumenjake vzemi iz beljakov in jih dobro zmešaj, zraven zmešaj še pet dek sirovega masla, žličko gorčice, malo popra, soli in noževno konico sladkorja. Ko je vse skupaj dobro umešano, nadevaj s to zmesjo beljakove polovice. Tako nadevana jajca daš z gnatjo, sirom in sličnim na mizo. Na sredino krožnika naložiš narezane gnatje, naokoli nadevana jajca, malo zelce in še sir, pomladj še redkvice in motovilec. Zelo primerno za ženitovanje, krst in podobno.

Svinjska glava. Očisti svinjsko glavo in jo za trenutek pomoi v krop. Nato jo deni v drug krop kuhati. Zraven naj se kuba tudi vsa zelenjava kakor v juhi; dodaš pa še en livorjev list, poper, timjan in sol. Ko je glava kuhana, ne sme biti premehkla, jo deneš na krožnik, okoli pa obloži na rezance narezano zelenjavo, ki se je kuhala z glavo. V posebni skledici daš s kisom pripravljene hren.

Praktični nasveti

Sredstvo proti ozeblinam. Za obvarovanje pred ozeblinami je najboljšo sredstvo zadosti velika obutev. Nogavice je treba menjati vsak dan in noge si ogrevati le s hojo. Kdor pa ima že ozeblino brez ran, naj hodi pol ure bos po južnem snegu, nato naj se zunaj obuže in hodi še pol ure zunaj ali po nezakurjenem prostoru, dokler ne neha srbenje nog. Če ni sneg južen, se dá pomagati tako, da se postavi škaf zmrzlega snega v nezakurjeno sobo, kjer se sneg kmalu zjužni. Potem stopaš po tem snegu. Če se začne sneg preveč tati, naj se stopanje nadaljuje v drugi posodi z južnim snegom. Po polurnem stopanju v snegu je treba obut hoditi še pol ure.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 3. do 10. februarja.

Nedelja, 3. februarja: 7.30: O predivnih rastlinah v dravski banovini (inž. Vinko Sader); 8.00: nekaj veselih klavirskih točk na ploščah; 8.20: poročila; 8.30: akademski pevski kvintet poje cerkvene pesmi; 9.00: versko predavanje (prior Valerijan Učak); 9.15: prenos iz trnovske cerkve; 9.45: Slovenski vokalni kvintet na ploščah; 10.00: Poslovanje delavskih in nameščenskih zaupnikov (Delavska zbornica); 10.20: harmonika na ploščah; 10.40: Vida Vedralova poje z radijskim orkestrom, vmes radijski orkester; 11.40: Vtiski o slovenskem gledališču (režiser profesor Hagemann); 12.00: čas, radijski orkester (po željah); 15.00: plošče (po željah); 16.00: ljudska igra: Kuzofkinova usoda (skupina Avguste Danilove); 17.30: narodne pesmi na ploščah; 19.30: nacionalna ura: Ljuba Nenađović (dr. Tibomir Djordjević) iz Beograda; 20.00: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.10: koncert orgel v dveh (Anton Pišek in France Petan), vmes poje kuplete Bajde; 21.10: fantje na vasi pojo zdravice; 21.40: čas, poročila; 22.00: radijski orkester.

Ponedeljek, 4. februarja: 11.00: šolska ura: Strossmayerjeva proslava; 12.00: Iz ruskih ravnin (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, simfonične slike na ploščah; 18.00: Vzgoja in svoboda (dr. Stanko Gogača); 18.20: nekaj pesmic Lucienne Boyer na ploščah; 18.40: slovenščina (dr. Kolarič); 19.10: zdravniška ura (dr. Bogomir Megajna); 19.30: nacionalna ura: Razglasitev zedinjenja Bosne in Hercegovine s Srbijo leta 1918 (dr. Čorović — Beograd); 20.00: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas, poročila, jedilni list, program za torek.

Torek, 5. februarja: 11.00: šolska ura: Življenje in običaji v Maroku — vtiski s potovanja (dr. Oskar Reya); 12.00: O škratih, cvetkah in lutkah (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, Fjodor Šaljapin poje na ploščah; 18.00: otroški kotiček (Cabrieličičeva); 18.20: Higijena selskih stanovališč (Zajc-Boškovičeva); 18.40: nemščina (dr. Kolarič); 19.10: pravna ura (dr. Knaflič); 19.30: nacionalna ura: Združenje Cvijeta Zuzorić iz Beograda; 20.00: čas, jedilni list, program za sredo; 20.10: starofrancoske legende poje Vida Rudolfova, vmes radijski orkester (francoska glasba); 21.10: harmonika solo (Kokalj); 21.40: čas, poročila; 22.00: radijski orkester; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 6. februarja: 12.00: fantazije na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, zvoki iz Amerike na ploščah; 18.00: plošče po željah; 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: V spomin bratu Vincencu Štěpanku (Janez Poharc); 19.20: čas, jedilni list, program za četrtek; 19.30: nacionalna ura: Svetozar Miletić (Vaso Stajić); 20.00: prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 7. februarja: 12.00: Od venčka do venčka (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, zbori iz oper na ploščah; 18.00: Narodna odbrana; 18.20: smuška ura Ljubljanske zimskosportne podzveze; 18.50: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.20: čas, jedilni list, program za petek; 19.30: nacio-

nalna ura: Rdeči križ (iz Beograda); 20.00: klavirski koncert klasične glasbe (Valens Vadušek); 20.45: radijski orkester; 21.40: čas, poročila; 22.00: Mirko Jelačin in Drago Žagar pojeta slovenske narodne s spremljanjem harmonike (Stanko).

Petek, 8. februarja: 11.00: šolska ura: Punčke žive — spevoigra (društvo Tabor); 12.00: Parma; Ksenija, opera na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, instrumentalna lahka glasba na ploščah; 18.00: Filozofski sprehodi (dr. Veber); 18.20: radijski orkester; 18.40: literarna ura: Slodnjakov pregled slovenskega slovstva (profesor France Vodnik); 19.00: radijski orkester; 19.20: čas, jedilni list, program za soboto; 19.30: nacionalna ura: Marko Milanov (Marko Semović) iz Beograda; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, radijski orkester.

Sobota, 9. februarja: 12.00: Po Savci, po Dravci (revija narodnih na ploščah); 12.50: poročila; 13.00: čas, šramelkvartet na ploščah; 18.00: radijski orkester; 18.15: Aktualnosti (Ludvik Mrzel); 18.30: radijski orkester; 18.50: francoščina (profesor Prezelj); 19.20: čas, jedilni list, program za nedeljo; 19.30: nacionalna ura: Lukijan Mušički; 20.00: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.20: Vombergar «Idealni smučarji», vmes čas in poročila; 22.00: radijski orkester.

ZANIMIVOSTI

ZIVLJENJE INDIJSKE DUHOVNIČE IN VLADARICE PRED 4600 LETI.

V Mohenžodaru v Indiji je živela pred 4600 leti mladenka božanske lepote, Lipsu Emu po imenu. Bila je velika duhovnica in vladarica mesta. Pa se je zaljubila v navadnega smrtnika, ki ji je ljubezen vračal. Njen brat pa je smatral ljubezen mladega moža za žalitev dostojanstva svoje sestre in ga je zavratno umoril. Ko je Lipsu Emu objokovala mrtvega ljubčka, jo je obšla divja jeza in iz kljubovalnosti je imela vsako noč drugega ljubimca in vsakemu je dala zgodaj zjutraj čašo z močnim strupom. Pozneje se je razglasila za boginjo in okrog sebe zbrala mnogo deklet. Vse mesto je ječalo pod neznoznimi davki, ki jih je moralo plačevati, da je lahko živela lepa vladarica s svojim deklinškim dvorom v pravljicnem razkošju.

Vsa dekleta so posnemala svojo vladarico in vsak dan menjavala ljubimce, ki so pa morali zjutraj zastrupljeni umreti. Ljubčke so si izbirale tudi iz najnižjih slojev prebivalstva, samo da so bili mladi in krepki. Dekle, ki se ni moglo odločiti za zastrupljenje svojega ljubčka, je odšlo z njim v posebno sobo, kjer sta v ljubavnem objemu oba skupaj izpila strup.

Čeprav se zdi to pripovedovanje plod pesnikove domišljije, je vendar resničen dogodek, ki se je odigral pred 4000 leti in ki je njegove sledove odkril šele zdaj angleški starinoslovec John Marshall. Z drugimi člani angleške starinoslovske družbe že več let odkopava sledove prastare kulture v Mohenžodaru, kjer so v starodavnih časih živeli Lumerieni, s Kavkaškega pogorja izvirajoče pleme, čigar moški in ženske so visokih postav in lepe zunanosti, kakor nam kažejo ohranjeni spomeniki. John Marshall je našel pri odkopavanju palače, kjer so imele svoj sedež velike duhovnice Lumerienov, posebno sobo, v nji pa mnogo okostnjakov mladih, krepkih mož, ki jih je morala smrt zadeti v spanju, ker ni na njih nobenih znakov nasilja ali borbe. V sosedni sobi so pa našli okostnjake mladih mož in žen, ležečih v objemu.

Po dolgem prizadevanju se je posrečilo učenjakom priti tej uganki do dna in tako smo šele čez 4600 let zvedeli za žalostne posledice osvete lepe velike duhovnice Lumerienov. Njeno ime lahko po pravici uvrstimo med imena največjih krvoločnic in tudi razuzdank, kar jih pozna zgodovina, zakaj Lipsu Emu je s svojim deklinškim dvorom prekosila celó egiptsko Kleopatru.

× **Bivšega cesarja Viljema so baje hoteli zastrupiti.** Iz Londona poročajo: «Daily Mail» prinaša z vsemi pridržki poročilo iz Doornu, po katerem krožijo tamkaj neke razburjene vesti. Pozornost je zbudilo, da so 76. rojstni dan bivšega cesarja Viljema vžle velikim pripravam za slovesno praznovanje slavili v največji tišini. To spravljajo v zvezo z glasovi, da je eden izmed dvornih kuharjev, ki je že 15 let v službi bivšega cesarja, hotel svojega gospodarja zastrupiti. Zanesljivega potrdila te vesti, pravi «Daily Mail», doslej ni bilo moči dobiti.

× **Zadnji iz rodu bivše ruske carske rodbine Romanovih.** Newyorški listi poročajo, kako živi v Ameriki zadnjih pet članov ruske carske rodbine. Velika kneginja Marija Pavlovna, hči velikega kneza Pavla, ki je bil umorjen leta 1919. v Petrogradu, je bila dvakrat omožena, zdaj pa zelo uspešno vodi fotografsko delavnico, kamor Američani radi zahajajo. Godi se ji menda najbolje med vsemi še živečimi potomci slavnega rodu, saj si je zagotovila udobno življenje s slajno nagrado za pisanje spominov, ki so ji vrgli že 300 000 dolarjev. Blizu fotografske delavnice svoje sorodnice deluje v ženskem oddelku konfekcijske trgovine knez Grigorij, sin velikega kneza Konstantina. Bogate Američanke se kar pulijo za čast, da jim postreže prine iz carskega rodu, in ta so je Grigorij Konstantinovič Romanov ves dan na nogah, neprestano mora streči lepim odjemalkam in ima tudi lepe dohodke. Princeza Nina, hči velikega kneza Grigorija Mihajloviča, živi v blaginji v New Yorku s svojim možem, nekim knezom, ki mu je angleški kralj preskrbel dobro službo pri paroplovni družbi Cunard Line. Princeza je poleg tega slikarica in ameriški milijonarji jo imajo zelo radi kot svetovalko v vprašanih umetnih in opreme stanovanj. Njena sestra Ksenija, ločena žena vžgaličnega bogatina Williama Leidsa, živi brezskrbno od denarja, ki ji ga mora dati njen bivši mož Peti izmed še živečih Romanovcev, princ Vasil, sin velikega kneza Aleksandra Mihajloviča, je bil več let trgovinski potnik neke tovarne dišav. Nedavno se je pa osamosvojil in naselil v Hollywoodu, kjer ima veliko trgovino s parfumi. Vsi boljši filmski igralci in filmske igralkice kupujejo pri njem. Podjetnemu princu pomaga v trgovini njegova mlada žena Nataša Aleksandrovna, hči znanega moskovskega kneza Galicina.

× **Velika tatvina zlata.** Angleška banka je v soboto popoldne z letalom odpemila za deset tisoč funtov (2.160.000 Din) zlata, namenjenega Francoski banki. Zlato so prepeljali z velikim potniškim letalom, ki vzdržuje promet med Londonom in Parizom. Na največje zaupenje odgovornega uradnika pa je zlato izginilo. Ko je letalo pristalo v Parizu, so zamaš iskali dragoceno pošiljko. Vsa poizvedovanja so ostala zaman. Pri točnejšem pregledu letala so ugotovili na dnu letala pravejšo luknjo, skozi katero je smuknil zaboj z zlatom. Dosedanja preiskava ni mogla ugotoviti, ali gre za nesrečno naključje ali pa za drzno tatvino. Sumijo, da je bila na delu drzna tolpa, ki je tatvino vnaprej dobro organizirala in da je zlato padlo iz letala še na angleških tleh, bržkone na kakem dogovorjenem kraju.

× **Velike povodnji v Ameriki.** Iz države Missisippija poročajo, da je velečtok Mississippi ob svojem ustju strašno narasel, zaradi česar je vse ozemlje tam okrog pol vo. Utonilo je 25 ljudi, kar 18.000 ljudi pa je moralo zapustiti svoje hiše, ki jih je voda delno zalila, delno pa odnesla. Mnogo mest, ki stoje ob Missisippiju, je v nevarnosti, da jih zalije voda. Zato se prebivalstvo krčevito trudi, da bi z nasipi obvarovalo svoje naselbine pred to strašno povodnijo. Ker istočasno v teh krajih vlada strašen mraz, begunci, ki beže pred divjajočimi valovi, silno trpe. Več sto beguncev je že obolelo, mnogo jih je tudi že umrlo. Poleg pljučnice jih pobira še hripa.

× **Tihotapci v oklopnem avtomobilu.** Na nemško-holandski meji stoji kraj Goch. V okolici tega kraja se zbirajo drzni tihotapci, ki s Holandskega v Nemčijo prevažajo prepovedano blago in narobe. Nemškimi carinskimi stražam je delal posebno pre-

glavice skrivnostni avtomobil, ki je naenkrat pridrel čez mejo in izginil ter se nato po drugi poti spet nenadno vračal nazaj. Nemški stražniki ga niso mogli ujeti. Nazadnje so na cesti postavili past za avtomobile in v posebno skrivališče se je skrila s karabinko v roki strelec. Naenkrat je z naznansko naglico pridrel avto, ne mence se za znake, naj obstoji. Prvožil je mejo, prevrnil avtomobilsko past in oddiral. Zdaj je stopil v akcijo strelec, kateremu se je posrečilo, da je s kroglo zadal plašč na zadnjem kolesu. Plašč se je razpočil, avto pa se obrnil in prevrnil. Ko je nemška straža prihitela do avtomobila, je bilo že prepozno. V avtomobilu sta sedela dva človeka, ki pa sta se srečno izmotala iz prevrnjenega avtomobila in pobegnili. Krvavi sledovi za njima so dokazovali, da je eden izmed njiju bil gotovo ranjen. Vendar ju niso mogli prijeti. Avtomobil sam pa je bil izredno močan voz, ki ga je gnal motor s 110 konjskimi silami. Njegova hitrost je znašala 120 km na uro. Jeklene plošče so bile debele šest milimetrov. V vozu so našli cariniki velikansko množino tobaka in kave, kar sta tihotapca hotela vtihotapiti v Nemčijo.

× Kaj pripoveduje ruski pilot Tkačenko, ki leta na progi Stalinabad—Pamir. Ruski pilot Peter Tkačenko pripoveduje o svojem poklicu: Že na vse zgodaj jutraj se pričinja naporno delo. Iz Stalinabada letajo vsak dan aeroplani v Taškent, Garem, Tovil-Doro, Bahš, Kuljab, obmejni Baumanabad in daleč tja na zasneženi Pamir. 2558 km zračnih prog Tadžikistana drži nad gorami, pokritimi z večnim snegom, ali pa se vije med ozkimi soteskami, kjer šume gorski potoki. V gorskem kraju Tovil-Dora še niso videli voza ali avtomobila, pač so pa že vajeni letal. Daleč tja v gore izginjajo strne stezice, izpeljane po skalah, po katerih hođi popotnik v neprestani smrti nevarnosti. Iz Stalinabada odletim, ko jutrnja zarja komaj poljublja gorske grebene. Pot proti Pamiru se vije ob pritoku Kafernigana. Pod menoj cvetoča dolina, prepletena z gosto mrežo kanalov, po katerih se namaka zdaj rodovitna zemlja. Toda šele nad Obi-Garmom kaže kazalec višinomera 2700 m. Tu zavijem na desno proti Obi-Hiuru, ki vali svoje bistrvalove od Leninovega grebena. Letalo se vedno bolj dviga in že je nad grebeni, pokritimi z večnim snegom. Letim nad blestečo pustinja večnega snega, nad soteskami in gorskimi orjaki. Tu bi se letalo nikjer ne moglo spustiti, ker ni daleč naokrog niti najmanjše ravnine. Največje težave me pa še čakajo. Ko preletim gorski greben Hazret-i-Šo onstran Kala-i-Humbe, najhneja okrajnega središča, priletim v ozko sotesko Pjandža. Letalo leti nekoliko niže od grebenov soteske med njenimi ozkimi stenami. Tu vidim na obeh straneh travo in kamenje in dobro moram paziti, da ne zadevam ob skale. Močni zračni toki me neprestano potiskajo proti skalam. Če bi le za trenutek izgubil oblast nad krmilom, če bi nastala v motorju najmanjša napaka, bi bila nesreča neizogibna. Letalo se potem spet dvigne in nad gorskimi grebeni letim že v višini 5000 m. Tu me objame huda zima, čeprav sem šele pred poldrugo uro omedleval v Stalinabadu od tropične vročine. Onstran Kala-i-Humbe levo pod menoj je Darvaško predgorje, deželna železne rude. Potem pada Vandčki greben proti Pjandžu. Tu vidim ozke cestice in nehote pomislim, da potrebuje človek peš po njih na Pamir poldrugi mesec. Najteže je na Pamirskem gorovju spustiti se v Horoz na tla. Letiš ob Pjandžu, na desni strani imaš že Afganistan. Treba se je ves čas tiščati levega brega soteske, da ne preletiš državne mej. Toda tu je treba budno paziti, da ne zadeneš z levim krilom letala ob ostre čeri. Letališče v Horozu je majhna ozka ravnina v dolini Pjandža. Vzkram potnike in čez četrt ure sem že spet v zraku, dvigam se nad Horogo. Preizkušeni ruski aeroplani vzdržujejo že redno zračno zvezo med Stalinabadom in Pamirskim gorovjem, prevažajo zdravnike in javne delavce, časopise in filme. Na povratku lete često z nami tudi pamirske žene. Laní smo imeli 174 poletov, ki so trajali 435 ur.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Tako neumen ne bi postal.

Zena: «Kaj bi storil, če ti umrem?»
Mož: «Kar neumen bi postal.»
Zena: «Ali bi se ponovno oženil?»
Mož: «Ne, tako neumen morda le ne bi bil.»

Imenitno sredstvo.

A: «Ali kaj pomaga vaša voda za rast las?»
B: «Pa še kako! Zadnjič je neka gospa z zobmi odprla zamašek steklenice in čez tri dni so ji že zrastle brki!»

Slaba vest.

Natakar gostom, ki se ne zmenijo za policijsko uro: «Gospodje, zunaj stoji neka dama in pravi, da čaka svojega moža, ki ji je obljubil, da bo ob enajstih doma.»

Vsi vstanejo od mize in žele plačati.

Na planinah.

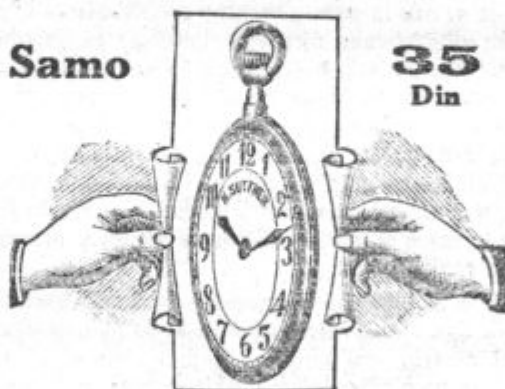
A: «Kdaj, mislite, da so gore najlepše?»
B: «Kadar ima človek dovolj denarja.»

Zakon s težavami.

Sodnik: «Zakaj pa ne živite s svojo ženo?»
Obtoženec: «Kako naj živim z njo, ko me pa neprestano zapirate.»

Usnjarsko podjetje v dravski banovini

se proda ali pa dá v najem takoj. Kupec potrebuje samo 25.000 Din gotovine, ostalo lahko plača s knjižicami ali pa prevzame hipoteko. Najemnina zelo ugodna. Dela vedno dovolj in se obratovanje samo nadaljuje. 34
Prodajalčev naslov se zve pri upravi «Domovine».

Samo

35
Din

Št. 5012, kovinasta Anker remontoir, lepo obliše, pravi švicarski stroj . . . . . Din 35.—

Št. 5015, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazalci . . . . . Din 45.—

Št. 5030, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idouča, elegantna, obliše iz krom-nikla . . . . . Din 135.—

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.
Cenik zastoj in poštnine prosto.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Bolni na pljučih!

Na tisoče že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnjenje konča bolezen.

Resni možje

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode in jo rzi di priporoča. O čim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje bo.

Povsem zastoj in poštnine prosto dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega.

Pišite takoj!

Zadostuje tudi dopisnica z naslovom:

Poštno nabiralništvo:

GEORG FULGNER

Berlin-Neukölln, Ringbahnstraße 24, Abt. 491.

MALI OGLASI

Ne gre drugače!

Varčevati bo treba! Obleko in perilo si lahko sama naredim.

Saj dobim pri «ženi in domu» vsak mesec krojno prilogo, kjer so nazorno narisani kroji za vsa oblačila.

«žena in dom» je zabaven in praktičen list in stane samo Din 18.— četrtletno.

Naroča se pri upravi v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 10/d/5.

Učenca poštenih staršev

sprejme v trgovino Stanislav Reicher, Sv. Barbara v Halozah. 33

Kmetija v krškem srezu se proda

za 60.000 Din. V gotovini je treba plačati 20.000 Din, za drugo pa se sprejmejo ali branilne knjižice ali pa se dogovore daljši plačilni obroki. Pri kmetiji so lepi obdelani vinogradi. Pojasnila daje Kotar Matija, Bučka pri Krškem. 36

Poceni se proda lišja

z napeljano elektriko in velikim sadnim vrtom. Pravna za bolnike na pljučih ali pa za upokojence. Lega solčna. Železniška postaja Otoče — Več pove g. Vid Kele, Ljubno št. 89, pošta Podnart (Gorenjsko). 32

Majer

skupno s šestimi delovnimi močmi se sprejme na večje posestvo na Pohorju. Pogoji: mož več živino-reje in žena večja svinjereje. Ponudbe in zahteve naj se pošljejo upravi «Domovine». 29

Sadna drevesca,

lepa, pravilno vzgojena, glede pristnosti vst strogo zajamčena, nudi zelo ugodno: Drevesnica Gabrijel Koren, št. 11j, pošta Velenje. 27

Dobre smuške obleke,

modre in rjave, za gospode in dame, se dobivajo po 345 Din pri Preskerju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14. 3

Svinjske kože

se kupujejo vedno v trgovinah Senčar — Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. 275